

Ishaja vsak dan sjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1[—], lanskoletne 2[—]; mesečna naročnina Din 20[—], zatljino 30[—]. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-60 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 27

Ljubljana, torek, dne 3. februarja 1931

Leto II.

Kralj in kraljica pri poroki štirih kmetskih parov

Navdušene ovacije Nj. Vel. kraljici s strani hrvatskih veslačev - Dar novoporočencem v Šestinih - Nj. Vel. kralj ponovno med ljudstvom

Zagreb, 2. februarja. Včeraj okoli tri četrt na 12. se je Nj. Vel. kraljica odpeljala iz dvora v spremstvu dvorne dame gospe Šverljuga in častnega adjutanta korvetnega kapitana Mundorferja ter krenila v Savsko ulico do vežbališča Hrvatskega veslaškega kluba. Kraljico je pozdravil predsednik kluba dr. Spevec, ki ji je izročil lep šopek cvetlic. V svojem govoru je naglašal radost zagrebskih veslačev, da morejo pozdraviti svojo kraljico, pod katere pokroviteljstvom se udeležujejo. Svoj govor je zaključil z vzkliki »Naj živi Nj. Vel. kralj in kraljica in ves kraljevski dom.« Kraljica se je na kratko zahvalila ter sedla nato na častno tribuno, ki je bila zanjo pripravljena. Nato so začeli prihajati čolni zagrebskih veslaških klubov »Uskoke« in »Gusar«. Ko so šli mimo kraljice, so veslači trikrat vzkliknili »Zdravo«. Po koncu tega defiliranja se je kraljica podpisala v spominsko krigo veslaških klubov »Uskoke«. Nato se je vrnila z avtomobilom v dvor, pozdravljena povsod po poti z navdušenimi manifestacijami prebivalstva.

Kr. dvojica prisostvuje poroki štirih kmetskih parov

Zagreb, 2. februarja. Veliko radost in vrhu se navdušenja je doživela včeraj vas Šestine v zagrebski okolici. Že v soboto so zvedeli vaščani, da pride Nj. Vel. kralj in kraljica v Šestine. V junem spremstvu sta bila dvorna dama ga. Šverljuga in adjutant polkovnik Leko. Čim se je avtomobil ustavil, so začele množice navdušeno vzklikati »Živio naš kmetski kralj! Živela naša kraljica! Zdravo naš kralj!«

Nj. Vel. kralj se spreha v zagrebski okolici

skega naroda je bilo svečano in prisrčno, a navdušenje naravnost nepopisno, ko sta se pripeljali Nj. Vel. v vas. Bilo je nekoliko minut po 3. uri, ko se je ustavil odprti avtomobil, v katerem sta se pripeljala kralj in kraljica v Šestine. V junem spremstvu sta bila dvorna dama ga. Šverljuga in adjutant polkovnik Leko. Čim se je avtomobil ustavil, so začele množice navdušeno vzklikati »Živio naš kmetski kralj! Živela naša kraljica! Zdravo naš kralj!«

Nato sta kralj in kraljica prisostvovala poroki. Župnik dr. Dukić je imel govor, v katerem je novoporočencem naglašal, da so doživeli največji srečo, da so se poročili v prisotnosti Nj. Vel. našega ljubljeneega kralja in naše ljubljene kraljice. Vi, dragi novoporočenci, ne boste tega nikdar pozabili, a pozabila ne bo tudi cela naša župnija. Oddolžili se boste Nj. Vel. s tem, da boste srečni, da se boste vedno ljubili in nad vsem pa ljubili domovino in da boste do smrti zvesti našemu vladarju Ale-

ksandru I., naši kraljici in vsej kraljevski hiši. (Vzklikanje: Živio kralj! Živela kraljica!). Mi vsi pa bomo sedaj molili za srečo Nj. Vel. in naše domovine Jugoslavije. Nato je župnik dr. Dukić zapel »Tebe Boga hvalimo«.

Po končanem cerkvenem opravilu je imel župnik Dukić sledeči nagovor na Nj. Veličanstvi: Dovolite, Veličanstvi, da Vama novoporočenci izročijo v znak svoje brezmejnne ljubezni rožmarin po našem starem hrvatskem običaju. »Vrlo rad,« je odgovoril Nj. Vel. kralj. Nato so pristopili novoporočenci k Nj. Vel., se pozdravili z njima, jima poljubili roke in jima izročili rožmarin, opremljen z jugoslovanskimi trobojnicami in z narodnimi okraski. Nj. Vel. sta se prijazno pogovarjali nekaj časa z vsakim parom in darovali vsakemu po en cekin, na katerem sta vtisnjeni podobi kralja in kraljice.

Razume se, da so bili novoporočenci vidno ginjeni po visoki pažnji Nj. Vel. kralja in kraljice. Nato je h kraljevi dvojici stopil svatovski starešina in jo pozdravil ter zaključil svoj kratki nagovor z vzklikom: »Živio naš kralj! Živela naša kraljica!«

Kakor tedaj, ko sta kralj in kraljica prišla v Šestine, sta se tudi sedaj, ko sta odhajala, ustavljala s kmeti in se z mnogimi izmed njih prav prijazno razgovarjala. »Veličanstvo, sedaj lahko umrem, ko sem se z njimi pozdravil!« je rekel ob tej priliki neki kmet. Tudi z njim se je Nj. Vel. kralj zadržal v prijaznem pogovoru. Ko sta kralj in kraljica odhajala iz Šestin, jim je kmetski narod priredil nove navdušene in dolgotrajne ovacije.

„Italija gradi neprestano nove ladje“

da se pripravlja na vojno — trdi »Daily Telegraph« - Odgovor rimske »Tribune«
Nova kampanja proti Franciji

Rim, 2. februarja. n. Pri zadnjih posvetovanjih v Zenevi dosežene uspehe fašističevski tisk neprestano naglašja in komentira. Fašističevski listi vsi povprek govore o fašističevski miroljubnosti. »Tribuna« izraža prepričanje, da je Mussolini ultrapacifist in da se trudi, da bi se na kak način uredilo evropsko vprašanje.

Londonski »Daily Telegraph« pa je o tem podvomil in je v nekem članku opozoril, da gradi Italija neprestano vojne ladje, da bi tako dosegla supremacijo na Sredozemskem morju. To oboroževanje Italija sicer utemeljuje z zahtevo in potrebo paritete s Francijo na morju. Toda Italija, je zabeležil omenjeni londonski list, se oborožuje tudi na kopnem in v zraku. To izpričuje, da se Italija vsakakor pripravlja na vojno. Italijanske ladjedelnice kljub težki krizi niso ustavile dela, nego so ga nasprotno še celo povečale. Vse to pa na račun italijanskega mornariškega ministrstva.

Na te trditve »Tribuna« ostro odgovarja in naglašja, da je Anglija s svojimi podmenami hotela uničiti konkurenco italijanskih ladjedelnic. Pred kratkimi je namreč portugalska vlada razpisala natečaj za nekaj vojniških ladij. Na tem natečaju sodelujejo poleg italijanskih prav tako tudi francoske in angleške ladjedelnice. Po mnenju rimskega lista nameravajo sedaj angleške ladjedelnice s širjenjem takih lažnih glasov o vojnih namenih Italije italijanske ladjedelnice diskreditirati, da si pri natečaju ne bi mogle zagotoviti prednosti.

Bivši italijanski zunanji minister Schanzer je objavil v reviji »Nuova Antologia« pomemben članek, v katerem je obrazložil stališče Italije napram evropski uniji. Pri tem se je dotaknil tudi problema razorožitve. Schanzer trdi, da bi načrt o Pan-evropi z gospodarskega stališča moral Evropo transformirati v enotno tržišče. To pa je za enkrat po mnenju bivšega ministra nemogoče. Medtem ko bi težke gospodarske prilike v Evropi stavile potre-

bo, da se ustvari kakšen skupen organizem, bi se čutile težko prizadete one države, ki imajo sicer dovolj razvito industrijo, ki pa ne bi mogle konkurirati z lažjimi industrijskimi državami. Razen tega bi pa morala imeti evropska unija za bazo tudi politično medsebojno sodelovanje evropskih držav. Izgledi za ustvaritev takšne evropske zajednice pa so zelo malenkostni, ker vladajo na vseh koncih Evrope močna trenja med različnimi narodi in nacionalizmi. Schanzer pravi ob zaključku svojega članka, da se na bližnji konferenci o razorožitvi morda utre pot za ustvaritev evropske unije, toda potrebno bo, da se vprašanje o razorožitvi radikalno reši.

Pomen francosko - angleških finančnih pogajanj

Komentarji fašističevskega tiska o izjavi angl. ministra Snowdena

Rim, 2. februarja. n. »Giornale d'Italia« objavlja krajši komentar o izjavi britanskega kancelarja državnega zaklada Snowdena, ki je v spodnjem domu ob priliki odgovora na neko interpelacijo naglasil, da so imeli razgovori med zastopniki angleške in francoske emisijske banke namen odstraniti nekatere finančne težave in, kolikor je mogoče, sodelovati pri ureditvi gospodarske in finančne krize na svetu. »Tribuna« trdi, da je ta Snowdenova izjava velikega pomena. Menili so, da so se razgovori o tem vprašanju, ki so se vršili v Parizu, prekinili. Toda vse kaže, da se bodo razgovori v kratkem nadaljevali.

»Tribuna« je prepričana, da gre tu za čim ožje finančno sodelovanje med Londonom in Parizom, pa ne izključuje možnosti, da bi se pri teh pogajanjih zaključilo veliko mednarodno posojilo Nemčiji, v katerem bi bil v prvi vrsti zainteresiran francoski kapital. Te ideje so se po mnenju »Tribune« dotaknili že v Zenevi ob priliki razgovorov med Hendersonom, Briandom in Curtiusom. Fašističevski listi

Italijanska koncepcija v tem vprašanju — pravi — se sklada s koncepcijo Nemčije. Naravnost nasprotno pa je stališče Francije. Vsekakor je treba pibiti, da Nemčija ne more ostati razorožena poleg do zob oborožene Francije. Italija ne bo mogla pristopiti k evropski uniji vse dotlej, dokler bo Francija stremela za tem, da ustvari vojaško premoč v Evropi. — Schanzer zaključuje, da je rešitev vprašanja evropske unije še sila daleč.

To njegovo mišljenje je zavzel tudi ves fašističevski tisk, ki je začel novo ostro kampanjo proti Franciji in ki naglašja njeno takozvano težnjo po hegemoniji v Evropi. Listi so te dni objavili vesti s statističnimi podatki o oboroževanju Francije.

menijo, da je Grandi s te strani dobil zadrlilo, da ne bodo kar tako šli mimo Italije. Vsekakor pa kaže pisanje fašističevskih listov, da niso baš preveč navdušeni za to francosko pomoč Nemčiji. Italijanski listi skušajo zmanjšati pomen te transakcije in naglašajo, da francosko posojilo Nemčiji danes ne bo mnogo koristilo.

Nov velik potres v Albaniji

Rim, 2. februarja. 1. Listi so objavili vest iz Tirane o novem potresu v okolici Korče. Najjačji potresni sunek so zaznamenovali v pretekli noči okrog 11. ure. Hiše, ki jih je na pol porušil že prejšnji potres, so se docela razsule. Ljudstvo je v paničnem strahu bežalo iz mesta, tako da je v Korči ostala komaj še ena tretjina prebivalstva.

Vlada je votirala 40.000 zlatih frankov za pomoč oškodovancem. V Korči sta odpotovala prosvetni in pravosodni minister. Orožniki, vojaki in delavci so tam že začeli graditi barake, da v njih naselijo ljudi, ki so ostali brez strehe.

Včerajšnji kraljev sprehod v zagrebsko okolico

Zagreb, 2. februarja. AA. Danes popoldne ob 4. se je Nj. Vel. kralj odpeljal v spremstvu maršala dvora generala Dimitrijevića na izprehod v okolico Zagreba. Vozil se je skozi llico preko Iliske mitnice do Podsedusa ter preko Sv. Nedelje do Samobora. Na cesti, ki vodi v vas Rudu, se je avtomobil ustavil. Tu je izstopil Nj. Vel. kralj iz avtomobila ter nekoliko časa govoril z ljudmi ter si ogledal okolico. Avtomobil se je po isti poti vrnil v Zagreb v dvor. Kmetje, ki so srečavali avtomobil, so Nj. Vel. kralja prisrčno pozdravljali.

Delovanje Društva narodov v februarju

Zeneva, 2. februarja. AA. Sestanki Društva narodov v toku februarja bodo predvsem tehnično-gospodarskega značaja. Danes se sestane odbor trinajstorič, ki bo razpravljal o gotovih vprašanjih tajništva Društva narodov, predvsem o razširitvi, ukinitvi in povečanju podtajništva Društva narodov. V četrtek in v petek se sestane odbor za proračunska vprašanja v zvezi z zmanjšanjem oborožitve, kakor je to sklenila pripravljalna konferenca. Vprašanja odobritve kmetskih kreditov ter posojil agrarnim državam Srednje in Vzhodne Evrope se bodo obravnavala 9. februarja. 16. februarja se začne 34. zasedanje gospodarskega odbora. Na dnevnem redu zasedanja je vprašanje maksimalnih ugodnosti ter poročila kmetske in veterinarske konference. 23. bo drugo zasedanje mednarodne komisije za unifikacijo prava, posebno glede menic, nalogov in čekov.

Položaj na Španskem

Madrid, 2. februarja. AA. Ker je vlada javila, da bodo volitve v parlament, se je politični položaj nekoliko razjasnil. Volitve v zbornico bodo 1. marca, volitve v senat pa 16. marca. Kakor poročajo, je kralj že podpisal tozadevni odlok, ki ga bodo objavili konec tega tedna. Med tem časom bodo poskušali pregovoriti ustavno in druge stranke, ki so sklenile, da bodo bojkotirale volitve, da revidirajo svoj sklep.

Fašističevska internacionala

Rim, 2. februarja. 1. Fašističevska revija »Antieuropa« prinaša apel na vse fašističevske organizacije v inozemstvu, naj streme za tem, da se vse sorodne organizacije zedinijo za čim ožje sodelovanje. »Antieuropa« naštevja vse takšne organizacije in zaznamuje v prvi vrsti Heimwehr, nemške nacionalne socialiste in še nekatere slične organizacije v Angliji, Romuniji in na Bolgarskem. »Antieuropa« stavi konkreten predlog o ustanovitvi fašističevske internacionala.

Ki so ubijali vero...

Kakor je dejal Nj. Vel. kralj v svojem kratkem, a zanosnem in velepomembnem nagovoru na zagrebške omladince, je bil eden vzrokov 6. januarja tudi ta, da se odstranijo oni, ki »so sejali mržnjo in ubijali vero v veliko bodočnost našega naroda in s tem kršili največje narodne interese.«

Sejalci mržnje in ubijalci vere v narodov napredek pa so bili dvojni: oficijelni in neoficijelni. Kot oficijelni bi mogli nazvati vse one, ki so le iz strankarskih vzrokov vedno znova netili nasprotja med narodom. Ti so bili znani in njih delovanje je bilo javno, zato pa tudi niso bili mnogo manj nevarni, ko oni prikriti neoficijelni. Pa še druga velika razlika je bila med njimi. Oficijelni so sejali nestrpnost bolj iz zaslepljenosti, neoficijelni pa so zavestno širili nasprotja in zavestno ubijali vero v naš napredek. Šesti januar je oficijelne sejalice nesloge odstranil, ni pa mogel neoficijelnih, ker to je naloga družbe. Kajti vsi ti neoficijelni glodalci naše sile živim bolj skrito, da jih oblast sploh ne more prijeti, temveč samo družba. Ta jih mora zgrabiti in jim onemogočiti njih posel, da ne bodo nikdar več mogli zastrupljati našega naroda.

To so ljudje, ki jim ni nobena stvar všeč, ki vedno najdejo priliko, da v vsako navdušenje prilijejo strup. Če kdo ves vesel pripoveduje, da se prične graditi ta ali ona nova cesta ali železnica, bo ta neoficijelni zabavljajč čisto gotovo dostavil: zopet bo nekdo zaslužil. Če se govori o napredku, ki je bil dosežen v teh kratkih povojnih letih, bo neoficijelni nezadovoljnih hitro pripomnil, da so drugod napredovali še bolj. Pri tem pa tudi ne bo zamudil nobene prilike, da v svoje zabavljanje ne vplete slavošpeva na biveše čase pod Dunajem. A tudi v vsakem osebnem vprašanju ti poklicni zabavljajči ne zamude nobene prilike, da tudi z izmišljenimi dejstvi odvzamejo ugled nacionalnemu človeku. Udari po pastirju in razkropljena bo čreda.

Vsi ti neoficijelni sejanci mržnje so seveda tudi največji oboževalci najbolj zaprašene lokalizma. Silno so vedno v skrbeh, če pride na odgovorno mesto Kranjec ali Štajerec, prišlek ali domačin. Vedno so seveda na strani domačinov, ki jih ščuvajo proti prišleku, da bi njemu že naprej onemogočili vsak uspeh. Z lokalnim patriotizmom hočejo ti ljudje preprečiti celo to, da bi se vsi Slovenci čutili kot eno! To pa jim seveda ne brani, da bi postali tudi propagatorji slovenstva, če upajo, da s tem škodujejo jugoslovanstvu.

Bistvena razlika med temi neoficijelnimi in oficijelnimi sejalcem nestrpnosti je namreč v tem, da so oficijelni kljub vsemu svojoje-mu strankarstvu ljubili svoj narod, neoficijelni pa ga mrzijo in sovražijo na vse pretege. Njih boli vsak napredek našega naroda, zato razlivajo, kjer le morejo, svoj žolč in zato zastrupljajo povsodi narodno navdušenje. Ti ljudje bi bili najbolj srečni, kadar bi zopet zavladali stari avstrijski časi, ko se o jugoslovanski misli ni smelo niti govoriti. Jasno je, da je med temi neoficijelnimi zabavljajči tudi mnogo tujcev, pa čeprav med nami tako sijajno žive, da sploh nočejo iz te, tako zaničevane Jugoslavije.

Zlasti veliki nacionalni škodljivci pa so ti ljudje, ker ubijajo vsak narodni ponos v narodu. Ni slučaj, da s posebno vnuem vedno omalovažujejo vsako domače kulturno delo in poveljujejo vsako tujo stvar, pa naj bo še tako glupa in neumna. Toda naš narod naj živi v zavesti kulturne inferiornosti napram namškemu narodu in zato treba ubijati vsako domače kulturno prizadevanje. Mehki na zunaj, gladki v občejanju so ti prikriti sejanci neponosa najnevarnejši in zato treba z njimi predvsem obračunati.

Toda to stori lahko samo javnost sama in zato mora v delu proti tem ljudem sodelovati vsak patriot. Ne pustiti zaradi ljubega miru in iz komoditete, da razširjajo svoj strup ti sovražniki našega naroda, temveč takoj jih treba na mestu zavrniti in tako močno, da se nikdar več ne bodo upali ponoviti svoje nelepe delo. Kajti tudi to si treba zapomniti, da so vsi ti sejanci mržnje silno bojazljivi ljudje, ki so se ojunčili do svojih ekspektoracij le zato, ker so videli našo dobrodušnost. Če te ne bo, bodo tudi oni hitro utihnili.

Oni, ki so ubijali in še ubijajo vero v naš narod in njegov napredek, so naši najbolj nevarni narodni nasprotniki in njih delo treba enkrat za vselej zatreti. S 6. ja-

Sklepi odbora za balkansko unijo

Druga balkanska konferenca bo v Carigradu — Program njenega dela

Solun, 2. februarja. AA. Po govorih na slavnostnem banketu mestne občine so predstavniki vseh balkanskih narodov podarili potrebo po širjenju misli balkanske unije med balkanskimi narodi. Nato so se posvetovanja nadaljevala in snoči so bili sprejeti poslednji sklepi.

Na kongresu balkanske unije v Carigradu pride na dnevni red tudi vprašanje turistične organizacije. Dalje je bila izražena želja, naj se solunskemu velesejmu udeležijo vse balkanske države. Nato je imel predsednik prve balkanske konference Papanastasiu velik govor, v katerem je poudarjal veliko zblizanje balkanskih narodov v Atenah. Papanastasiu je predal svoje delo in funkcije grškega urada za balkansko konferenco turškemu predsedniku in turškemu biroju in povedal, da je za predsednika druge balkanske konference, ki bo v Carigradu, določil Hasan-bej, podpredsednik turškega parlamenta in predsednik turške narodne delegacije na tej konferenci.

Da se bo ta konferenca čim bolj propagirala in vzbudilo zanimanje za njo, je sklenjeno, da se letos priredijo v balkanskih državah konference v ta namen. V Jugoslaviji naj jih priredi ženska društva in borze za delo, v Albaniji občine, v Turčiji sportna in mladinska društva, v Bolgariji kmetijska društva, v Romuniji društvo intelektualcev, na Grškem trgovska in bančna podjetja.

Začasno je določen ta-le dnevni red druge balkanske konference v Carigradu:

1. Poročilo o delu posameznih narodnih organizacij in pozdravni govori in brzojavke, ki pridejo na konferenco;
2. Diskusija o političnem zblizanju in načrt balkanskega pakta;
3. Poročilo o lojalnem izvajanju pogodb, ki so v veljavi, kakor tudi obvez, ki izvirajo iz teh pogodb, razumevajoč pod tem tudi manjšinska vprašanja in ostale probleme, ki pripravljajo neprijetne med balkanskimi narodi. Tu bo predložena resolucija, kakršna je bila sprejeta na prvi balkanski konferenci;
4. Železniški in brzojavni promet med balkanskimi državami;
5. Svoboda poslovnega dela in bivanja;
6. Izenačenje sanitetne službe;
7. Zaščita vzhodnih tobakov in žit;
8. Sredstva za ustvarjanje balkanskih posojil;
9. Izenačenje tudi novinarskega prava na Balkanu.

Ugotovljeno je, da je ta dnevni red samo začasen in da bo vsaka delegacija mogla predlagati izpremenitev in dopolnitev k temu dnevnemu redu.

Na koncu je bilo Papanastasiu naročeno, da pripravi poslovnik prihodnjega zasedanja v Carigradu. Če bo potreba, se skliče pred zasedanjem balkanske konference še kako seja pripravljalne komisije.

Solun, 2. februarja. AA. Snoči sta odpoštovali romunska in jugoslovanska delegacija na balkanski konferenci, davi pa ostale. Prebivalstvo Soluna se je za zasedanje balkanske pripravljalne komisije in za nje-no delo jako zanimalo.

Odstop bolgarskega vojnega ministra

Vohunska afera še vedno ni pojasnjena — Izjava novega vojnega ministra

Sofija, 2. februarja. p. Bolgarski vojni minister Bakardžiev je podal ostavko. Za njegovega naslednika je imenovan general Kijev.

Sofija, 2. februarja. AA. »Zarja« komentira demisijo vojnega ministra Bakardžieva in pravi, da je zbudila veliko senzacijo. Novi vojni minister general Kisjov ima nalogo okrepiti notranje edinstvo bolgarske vojske in zatreti vsak poskus strankarske političnega vplivanja na armado. Govoreč o upokojitvi komandanta čustendilske garnizije Zahova piše »Zarja«, da je ta upokojitev napravlila neugoden vtis, ker je komandant Zahov dober oficir, ki se mu nič ne da očitati.

Sofija, 2. februarja. AA. »Novo Vreme«

piše o ostavki vojnega ministra generala Bakardžieva in pravi v zvezi s tem, da se nahaja preiskava o vohunski aferi v končni fazi, vendar da še zmeraj ni pojasnjen tisti del afere, ki se nanaša na smrt polkovnika Marinpoljskega. Tragična smrt polkovnika Marinpoljskega se mora razjasniti, ker to zahteva vsa bolgarska javnost.

Sofija, 2. februarja. AA. Jutrišnja »Pravda« prinaša izjavo novega vojnega ministra generala Kisjova, ki pravi glede vohunske afere, da se je mnogo zanimal za to vprašanje in da ga hoče proučiti do temelja in potem povedati svojo sodbo. Kisjov je dodal, da vojaške sodne oblasti nadaljujejo preiskavo v tej aferi.

Novi desničarski naklepi proti Brüningu

Kmetska zveza in ljudska stranka grozita, da preideta v opozicijo — Odklonjeni predlogi narodnih socialstov

Berlin, 2. februarja. d. Tik pred sestankom nemškega državnega zbora grozi težka kabinetna kriza. Nemška kmečka zveza vodilna organizacija nemških agrarcev, ki je sicer nadstrankarska, a je v zadnjem času zašla precej v nemško-nacionalne vode, je danes sklenila, da zahteva odstop državne vlade. Agrarci so nezadovoljni zaradi pomožne akcije državne vlade na vzhodu, češ da je bila akcija zgrešena in nezadostna. Drug naskok na vlado začenja nemška ljudska stranka, ki zahteva od državnega kancelarja Brüninga, da se proračun radikalno erta, kar pa je Brüning odklonil. Nemška ljudska stranka je svojim zahtevam dala značaj ultimata in grozi, da bo odpoklicala svojega zastopnika iz državnih vlade. Ob takih okoliščinah je veliko vprašanje, ali se bo mogel proračun rešiti v parlamentu.

Berlin, 2. februarja. d. V Bielefeldu je govoril včeraj na nekem zborovanju pruski finančni minister dr. Höpke - Aschoff ostro proti desničarskim radikalom in je dejal: »Začeti moramo danes z vsemi silami boj proti radikalnim elementom. Napraviti moramo red v javnih financah in znižati nivo cen v Nemčiji. Če se to posreči, potem bomo mogli v nekaj letih premagati depresijo. Prve posledice pa bi se že lahko pokazale v poznem poletju leta 1931.«

Berlin, 2. februarja. l. Nacionalni socialisti nameravajo v parlamentu postaviti predlog, naj Nemčija izstopi iz Društva narodov. Predlog bo stavil dr. Frick. Predlog ima namen, obsoditi stališče, ki ga je zavzel dr. Curtius v Ženevi. Vse kaže, da se bodo vse stranke postavile po robu temu predlogu nemških fašistov.

Berlin, 2. februarja. d. Zunanji odbor državnega zbora je danes odklonil predlog Hackenkruizerjev, ki zahtevajo, da Nemčija izstopi iz Društva narodov. Prav tako je bil odklonjen podoben predlog komunistov. Za predloge so glasovali: Hackenkruizerji, nemški nacionalci in komuni-

nuarjem je bilo to veliko delo začeto, skrb narodne družbe pa mora biti, da bo z vso doslednostjo izvedeno do konca. Tako zahteva narodni interes!

Debata o banovinskih davščinah

Ban dr. Marušić o raznih davščinah — Kuluk bo skrajšan, kolikor je mogoče — Olajšave pri raznih davščinah — Druga pojasnila

Ljubljana, 2. februarja. AA. Na ugovore nekaterih bankih svetnikov glede kuluka je ban dr. Marušić izjavil, da je kuluk urejen z državnim zakonom za vso državo in da k temu absolutno ne more nič dodati in tudi odvzeti. »Zato obžalujem, je dejal g. ban, da ne morem sprejeti predloga glede ukinitve kuluka. Mislim, da je iz poteka vse debate jasno stališče, ki ga je banki svet zavzel. Več se tudi ne more napraviti. Izjavljam pa, da bom v okvirju zakonske možnosti in ako se bo videlo, da je znesek 6.000.000 Din, ki smo ga vstavili v proračun, optimističen, to osebno delo kolikor mogoče olajšal. Povdarjati je treba pa še to, da je pri posameznih banovinah mogoče zelo potrebno, da se spravijo ceste na neko stopnjo reda in porabnosti. Če smo v naši banovini veliko napravili za naše ceste in če smo doprinesli mnogo žrtev v denarju, da se naše ceste spravijo v dobro stanje, je to gotovo razlog, da se podpro želje po olajšanju kuluka v naši banovini. Sicer pa je v zakonu samem dana možnost, da se, kadar bodo ceste v naši državi na višku, kuluk lahko odpravi.

Kar se tiče davka na sežnjo gozdov in davka na živinske potne liste, moram izjaviti, da meni ta davek ni bil simpatičen, istotako ne način pobiranja. Potrebno pa je, da dosežemo ravnotežje v našem proračunu, in zato smo se morali končno odločiti tudi za ta davek. Popolnoma pravilno je, kot je predlagal g. Prepeluh, da ščitimo manjše posestnike. Zato bomo zvišali ta oproščeni minimum na 10.000 Din.

Tudi v tem pogledu taks na živinske potne liste smatram, da so želje članov banskega sveta upravičene in sicer v toliko, da je zlasti taksa na malo živino drobnico previsoka tam, kjer se kupuje in prodaja po več komadov. Zato bom odredil, da se more po več komadov drobnice kupiti in prodati na en živinski potni list. Ta davek je namenjen kmetijskemu fondu, in mislim, da ni nobenega kmetovalca, ki ne bi z eseljem pozdravil ustanovitve takega fonda, iz katerega se bo podpirala v prvi vrsti živinoreja. V Dravski banovini moramo polagati največjo pozornost na živinorejo. Zato moramo imeti ta davek v eni ali drugi obliki. Upravičene pa so želje članov banskega sveta, glede takse na potne živinske liste za drobnico, zato bom odredil diferenciacijo taks na živinske potne liste pri mali živini.

G. Strein Ivan je povdarjal, da davek, ki ga mora plačevati kmet, ni v nobenem pravem razmerju z družbenim davkom. Izjavlja se proti ukinitvi takse za plesne prireditve in predlaga, da bi se državne dotacije banovini zvišale, ker bi s tem razbremenile tudi občine.

G. Golouh Rudolf je predlagal, naj se banovinska davščina na šmarnico zviša. Sploh bi bilo treba preopredati gojenje šmarnice, ki povzroča s svojim uplivom toliko zločinov. Šmarnica je tudi eden vzrokov krize našega vinogradištva. Dalje govori o krizi kmetijstva sploh ter poudarja, da je treba podvzeti akcijo, da se uredi trg za kmetijske pridelke, da bo mogel kmet svoje pridelke dražje prodajati, kupec pa ceneje kupovati. Prosi banksko upravo, naj skuša uvesti akcijo za kontrolo tržnih cen. Govornik je nastopil nato proti svojevoljnemu povišanju najemnine po hišnih posestnikih ter obširno govoril k raznim drugim davkom.

G. Pfeifer je izrekel prošnjo, naj bi banska uprava vplivala pri centralni vladi, da bi se pravilnik o pobiranju državne trošarine spremenil v tem smislu, da bi se trošarina plačevala šele takrat, ko nastavi gostilničar vino na pipo, to je konzum. Iznesel je tudi prošnjo splavarjev, naj bi se vrnila ali na kateri drug način uračunila trošarina na vino, ki ga kupujejo splavarji za svojo potrebo.

G. Košir je priporočal, naj se tudi pri dohodkih zavzame srednja pot. Pozdravljala v celoti, da je banska uprava proračun tako lepo sestavila. Želja vseh pa je, da bi se vse prošnje, kolikor je le mogoče, upoštevale.

G. Litrop se izjavlja za omiljenje takse na sežnjo gozdov.

G. Lipce je izrazil mnenje, naj bi se šmarnica obdavčila ne z 10 temveč s 50 parami. Predlaga, naj bi se taksa na živinske potne liste, ki zadene najrevnejše ljudi, popolnoma odpravila.

G. ban dr. Marušić je nato izjavil, da je odrejeno, da se pobira davščina na šmarnico prvo leto 5 para, drugo 10 in tretje leto 15 para od trsa. S tem hočemo omogočiti ubogim ljudem, da lahko nasade druge trte. Potrebno je, da jim damo priložnost, da to trto zamenjajo z drugo.

G. Lipce je predlagal, naj bi se z ozirom na to, ker bi nesla davščina na brezalkoholne pijače 3 do 4.000.000 Din črtala doklada na uslužbniški davek.

Na ta predlog pojasnjuje g. pomočnik bana dr. Pirkmajer, da plačujejo doklado na uslužbniški davek šele oni, ki imajo nad 4000 Din mesečne plače.

G. dr. Senčar prosi, naj bi se event. zvišana drž. dotacija porabila tudi za bolnico v Ptuj. Predlaga, naj se črtajo nagrade organom, ki so pokazali pri pobiranju davštin posebne uspehe. Mi Slovenci, je dejal govornik, smo vneti davkoplačevalci. Za nas kot davkoplačevalce so te nagrade degradacija.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer je nato pojasnil, da pridejo pri teh nagradah največ v posev finančni stražniki, ki dobijo par sto dinarjev letne nagrade, ker se jim s pobiranjem banovinskih trošarin njihovi posli bistveno pomnože.

Glede državne dotacije je treba opozoriti na to, da je ta dotacija v proračunu predvidena z 11.000.000 Din. Nikjer pa ni točno odrejeno, koliko dotacije moramo dobiti. Ta vsota se je predvidela samo na podlagi računov in ni sigurno, da jo bomo tudi dobili. Treba jo bo šele izposlovati od centralne vlade. Tudi glede predvidenih 10.000.000 kot nakazilo trošarine, pobrane v l. 1929-1930 ni sigurno zanesljivo, da jo dobimo.

Sedma seja banskega sveta je bila zaključena

Jugoslovanska akcija

Sarajevo, 2. februarja. l. Včeraj popoldne se je v prostorih Narodne odbrane po sklicanju g. dr. Ostojiča vršila skupščina odbora »Jugoslovanske akcije«. G. Ostojič je v pozdravnem govoru naglasil, da je sklical to skupščino v sporazumu s tovariši, ki so pripadali predvojni nacionalistični omladini. On pričakuje, da se bo prijavila tudi povojna mladina, da sodeluje pri formiranju jugoslovanske akcije. Na skupščini so bila soglasno sprejeta nova pravila, nakar je bil izvoljen tudi upravni odbor.

Sijajen uspeh novinarskega plesa v Zagrebu

Zagreb, 2. februarja. l. Snoči je bil v hotelu »Esplanade« četrti novinarski elitni ples, ki je po svojem moralnem in materialnem uspehu prekašal vse dosedanje. Nj. Vel. kralja je na plesu zastopal polkovnik Leko. Na plesu sta bila tudi minister dvora Jeltić in upravnik dvora general Vuković. Plesalec je bilo okrog 2000 in so bili vsi iz zagrebških najboljših krogov. Ples je trajal do 5 jutraj, zabava sama pa do 8. Na ta ples je prišlo tudi mnogo ljudi iz Splita, Šakana, Osijeka, Krakova, Beograda, Sarajeva in tudi iz bližnje zagrebške okolice.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 2. februarja. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Nobene bistvene izpremembe v splošnem značaju vremena, po največ oblačno, le tuintam se bo na nekaterih krajih zjasnilo.

Učiteljstvo Dravske banovine za svoj ugled

Ljubljana, 2. februarja.

Včeraj se je vršila na moškem učiteljskem seja širšega sosveta UJU, ki se je je udeležilo 12 članov ožjega sosveta in 32 predsednikov sreskih učiteljskih društev. Predsedniki so imeli polnomočja, tako, da je bilo zastopano po njih vse učiteljstvo Dravske banovine.

Sejo je otvoril poverjenik Škulj, ki je ugotovil sklepčnost in se nato dotaknil očitkov, izrečenih v prosvetni in šolski debati na zasedanju banskega sveta. Prebral je nato izjavo solidarnosti meščanskošolskega učiteljstva.

G. Ribič iz Ljubljane je nato prebral koncept spomenice, ki jo je pripravilo poverjenstvo za sejo, in jo utemeljeval. K spomenici so govorili skoro vsi predsedniki sreskih učiteljskih društev in pokazali razpoloženje učiteljstva. Debatu je trajala od 8.15 do 11.30 ure. Končno je bila spomenica soglasno sprejeta.

Spomenica je naslovljena tako na bansko upravo kakor na centralno vladu. Glede materialnega položaja učiteljstva spomenica ugotavlja, da se z zakonom o narodnih šolah ni reguliralo gnotno stanje učiteljstva. Učiteljstvo še do danes ne prejema določila, ki jih uradništvo druge kategorije prejema že nad leto dni. S prenosom stanarine na občine je bila vsemu učiteljstvu ukinjena državna stanarina. V mnogih primerih se niti ta stanarina ne izplačuje, če pa se, se neredno. Šolski upravitelji so dobili večje dolžnosti, prejemki pa so jim bili zmanjšani. Kritika učiteljskega stanja je v popolnem nasprotju z resničnim položajem. Spomenica se zavzema tudi za omožene učiteljice. Napačnih slučajev pri nameščanju ni krivo učiteljstvo, ki se samo bori proti njim. Spomenica končno poudarja, da ni v intencijah manifesta od 6. januarja in deklaracije kraljevske vlade 4. julija, da se v narodovo življenje globoko segajočemu stanu jemlje službeni ugled.

K spomenici je bil še sprejet sklep, da se zbere statistični podatki o zaposlitvi učiteljstva v šoli in pri izobraževanju naroda, kar bo konkretno zavrnilo vse očitke na naslov učiteljskega stanu.

Tajnik Kobal iz Ljubljane je nato podal obširno poročilo o dogodkih in delu, ki se je izvršilo po zadnji seji širšega sosveta 9. novembra lani. Za blagajnika je poročal poverjenik Škulj, o učiteljski gospodarski poslovalnici, ki ima namen, pomagati pri zidanju obeh učiteljskih domov v Ljubljani in Mariboru pa gospod Hren iz Studenca pri Mariboru.

O učiteljskem domu v Ljubljani je še posebej poročal g. Štravs iz Dolenje Logatke, O učiteljskem domu v Mariboru pa g. Hren.

Razveseljivo je bilo poročilo g. Kocjančiča iz Ljubljane o delovanju pripravljalnega odbora za ustanovitev Samopomoči za otroke učiteljev in učiteljic. Pravila bodo v kratkem potrjena in dobi učiteljstvo zopet novo socialno ustanovo.

O pevskem zboru UJU je poročal g. Kotnik. Pevski zbor namerava prirediti turnejo po Jugoslaviji in Rumuniji. V to svrhu potrebuje krepke finančne podpore od UJU in želi, da bi bil sprejet kot odsek pri UJU, poverjenstvo Ljubljana. O predlogu bodo razpravljala vsa sreska učiteljska društva.

Glede banovinske šolske razstave se je sklenilo, da se priredi le tedaj, če se bo vršila državna skupščina UJU v Ljubljani in če bodo odobreni v banovinskem proračunu predlagani krediti.

Seja širšega sosveta UJU je trajala nepretrgoma od 8. do 14. ure. Popoldne ob 17. sta zborovala še odseka za kmetlško gospodarsko nadaljevalno šolstvo in obrtno-trgovsko nadaljevalno šolstvo.

Banska uprava za povzdigo našega ribarstva

Ljubljana, 2. februarja.

Predsednikom se je vršil v hotelu Mikli ob lepi udeležbi članstva občni zbor Ribarskega društva. Občni zbor je otvoril predsednik gospod Pustoslemšek, ki se je spominjal umrlega člana Škreme in nato dal besedo tajniku Malensku. Le-ta je prebral zapisnik zadnjega izrednega občnega zbora, ki je bil sprejet, nakar je podal daljše poročilo odbora predsednik Pustoslemšek. Med drugim je poudaril, da je društvo zavzelo stališče k načrtu novega ribarskega zakona in stavilo poljedelskemu ministrstvu tudi svoje predloge.

Veliko pozornost je vzbudilo poročilo predsednika o njegovem obisku pri banu dr. Marušiču, ki se glasi:

»Predsednik je tolmačil banu želje in težnje Ribarskega društva in njegovih članov in našel pri njem polno razumevanje. Danes pa je dobil od finančnega referenta dr. Orla obvestilo, da bo banska uprava končno ustregla našim že tolikokrat iznešenim prošnjam in rešila vprašanje pristojbin na ribarske knjižice in banovinske davščine na ribolove tako-le:

Pristojbine za ribarske knjižice bodo za vso banovino enake in bodo znašale za lovljenje plemenitih in drugih rib vse leto 120 Din, za lovljenje rib belic vse leto 50 Din. To uredbo ima ribarski pravni referent g. Dolinar že sestavljeno in jo v najkrajšem času predloži v podpis banu oz. podbanu.

Prva seja novega mariborskega okr. cestnega odbora

Bilanca dela in novi projekti. — Proračun za poslovno leto 1931.

Maribor, 1. februarja.

Novi sreski cestni odbor se je danes predpolno ob devetih sestel k prvi seji, na kateri je novi načelnik, mestni župan dr. Juvan prevzel posle. Navzoči so bili vsi člani novoimenovanega odbora in deloma tudi stari, ki so predali posle. V imenu vlade je bil navzoč sreski načelnik banski svetnik dr. Ipavie.

Sejo je otvoril bivši načelnik Zebot, ki je podal pregled delovanja dosedanjega cestnega odbora in razvil program za delo novega odbora za povečani cestni okoliš. Zebot je novemu odboru mnogo uspehov glede zboljšanja prometnih zvez v vsem okraju. Stari odbor je v glavnem končal svoj delovni program, ki si ga je nadel z nastopom dne 1. januarja 1930. Veliki most čez Dravo pri Dupleku je krona plodnosnega dela v bivši periodi. Velika transverzalna banovinska cesta Maribor-Hoče-Reka-vrh Pohorja je z oddajo del prvega dela zaključena. Prav tako tudi zadnji del ceste Sv. Peter-Sv. Lenart. Nova cesta Dravska dolina—Kozjak proti Sv. Križu in Pesniški dolini je istotako že precejšnji del izvršena, tako tudi cesta Limbuš—Pekre—Radvanje—Hoče ter cesta Ožbolt—Kapla in šentkorenška cesta. Krediti za nove cestne zveze Sv. Jakob—Polička vas—St. Ilj. G. Kungota—St. Ilj in Ruše—Fala se naložijo na poseben gradbeni fond za te ceste. Občinska cesta Ruše—Sv. Arah ima prav tako za prvi del zagotovljen kredit.

Govornik je naglasil, da se s primerno in smoterno iniciativo ter energijo dajo s primerno malimi sredstvi izvesti veliki načrti za zboljšanje cestnega omrežja. Izrazil je upanje, da bo novi odbor deloval kot prejšnji v lenem sporazumu, kar posebno jamči novi g. načelnik.

Vladni zastopnik dr. Ipavie je nato zaprisegel novega načelnika in vse člane. Zahvalil se je s toplimi besedami prejšnjemu načelniku in članom za pošteno delo v prid okraju in naglasil, da je bil mariborski okrajni cestni odbor, kar se uspehov tiče, v letu 1930 gotovo eden prvih v državi.

Banovinska davščina na ribolove je dosedaj znašala 25% zakupnine plus 15% ribarske takse, torej dejansko 40%. Banski finančni referent dr. Orel mi je danes izjavil, da bo znašala letos ta davščina samo efektivnih 25%, ker se črta 15% ribarska taksa.

Predsednik je na koncu svojega poročila predlagal, da se pošlje kralju Aleksandru udanostna, ministrskemu predsedniku pa pozdravna brzojavka, kar je občni zbor sprejel z velikim navdušenjem.

Blagajnik inž. Tavčar je poročal, da znaša čista imovina društva 20.366 Din.

Predsednik je nato prebral poročila revizorjev, da sta našla vse v najlepšem redu in da predlagata odboru absolutorij, kar je občni zbor tudi soglasno sprejel.

Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor: predsednik Rasto Pustoslemšek, podpredsednik Ivan Bogataj, blagajnik inž. Fran Tavčar, tajnik Bog. Malenšek, njegov namestnik Janko Vičič, gospodar Al. Sulgaj, knjižničar Filip Pristav, odborniki Fran Rak, dr. Janko Lokar, vsi iz Ljubljane, in Fran Dolenc iz Škofje Loke; namestnik inž. Ciril Dimnik iz Device Marije v Polju in Franc Bukovec iz Velike Loke, preglednika Franc Majcen in Evgen Tuječ, oba iz Ljubljane. Občni zbor je sklenil, da se po potrebi kooptirata v odbor še gg. Vladimir Kapus in Bar, oba iz Ljubljane.

Predsedstvo je nato prevzel načelnik dr. Juvan, ki je naglasil, da hoče delovati z isto vneto kot prejšnji funkcionarji za blagor okraja.

Nato so se razpravljale tekoče zadeve: glede razpisa del za cesto Reka—Sv. Arah, glede cest v lenarškem in bistrškem sodnem okraju, radi uprave okrajnega posestva »Hainec, itd.

Kar se tiče prevzema starega uradništva je bilo na predlog podnačelnikov vseh treh sodnih okrajev soglasno sprejeto, da se predlaga banski upravi, naj se nastavi kot stalne vse tri uradnike, ki so delovali dosedaj v pisarni mariborskega okrajnega cestnega odbora v splošno zadovoljnost. Z ozirom na veliki in izredno obsežni delokrog ter izredno veliko mrežo cest ter projektiranih novih zgradb, želi odbor, da se ohrani cestnemu odboru tudi vse tehnične moči, ki store vse delo okrajni in banovinski upravi mnogo ceneje, nego če bi za taka dela morali najemati privatne tehnike.

Da okraja Slov. Bistrica in Sv. Lenart, ki sta priključena Mariboru, ne bosta glede uprave in obveščanja z interesi in občinami preveč trpela, se je soglasno sklenilo, da se vsaj vsak teden po enkrat uradne ure, in sicer ob torkih predpolno pri Sv. Lenartu, ob četrtkih pa v Slov. Bistrici, da bodo mogli župani, cestarji in drugi interesi dobiti tam informacije. Tudi licitacije gramozov za banovinske in bivše okrajne ceste se bodo vršile glasom soglasnega sklepa za vsak sodni okraj posebej.

Na predlog dr. Pučnika se je soglasno sklenilo urediti vzorno nadzorno službo za vse ceste po istem redu, kakor ima to dobro urejeno prejšnji okrajni cestni odbor mariborski. Banska uprava se naproša, da sistemizira vsaj 4 banovinske cestne nadzornike.

Prvi podnačelnik Zebot je stavil sporazumno z vsemi člani predlog, da se načelniku z ozirom na velik obseg cestnega okoliša določi svota Din 100.000, s katero sme razpolagati za samostojno delovanje v nujnih slučajih. Istotako se je sprejel tudi soglasni skupni predlog vseh članov, da se naprosi kr. banska uprava, da potrebuje ukrene glede temeljite rekonstrukcije in poprave državne ceste od državne meje pri St. Ilju do Maribora in dalje preko Slovenske Bistrice. Ta del ceste je, žal, v takem stanju, da tuje, ki se pripeljejo z motornimi vozili iz Avstrije, kritizirajo mnogokrat v ostri obliki to stanje. Tuje se vsled tega

odvračajo od Maribora in izletnih turistovskih točk v mariborski okolici, kar je kvarno za Maribor in tudi v drugih ozirih.

Član Roglič je govoril za večjo samostojnost v poslovanju okrajnih cestnih odborov, ker se radi mnogih okornih formalnosti samo kviri inicativa za zboljšanje prometnih zvez v naših krajih.

Otvoritveni seji je sledila seja, v kateri se je obravnaval proračun za leto 1931. O sestavi in podrobnostih proračuna sta referirala tajnik Stabelj in podnačelnik Zebot, Proračun, kakor je sestavljen, je bil soglasno sprejet. Povdarjalo se je v debati, da proračun vsebuje samo take postavke, ki so z ozirom na sedanje stanje cen nujno potrebne.

Celotni proračun za ves sedanji cestni okoliš (sodni okraji Maribor z mestom, Sv. Lenart in Slov. Bistrica) znaša Din 17.224.082,19 in prav toliko znašajo tudi izdatki, oziroma dohodki. Za kritje proračunskih zneskov je poleg raznih dohodkov predvideno 39% določen na vse direktne davke, (zemljarino, zgradarino, pridobnino, rentnino, družbeni davek, službeniški davek itd.) Predpis davkov znaša glasom poročila davčne uprave 13.418.832 Din 39 p. Od predvidenih 39% določen plača okraj Maribor Din 4.212.969,54 t. j. okrog 80%, okraj Slov. Bistrica Din 488.727,72 t. j. okrog 9%, a Sv. Lenart Din 530.087,22 t. j. okrog 11%. Potrebščine posameznih okrajev pa so razdeljene z okrog 78% na okraj Maribor, z okrog 5% na okraj Bistrica in okrog 17% na okraj Sv. Lenart. Materialni izdatki za vzdrževanje ogromnega omrežja banovinskih cest, ki so v upravi okrajnega cest. odbora (gramoz, voznice, obnovitev in popravilo mostov, kanali, jarci, obzidja, itd.) znašajo svoto Din 5.848.149. Za nove zgradbe: Pohorske ceste v okrajih Maribor in Slov. Bistrica, cesta Pesnica—Sv. Lenart—Sv. Benedikt—Gornja Radgona, cesta Sv. Peter—Ložane, Jelovec—Sv. Križ, Pekre—Radvanje, Slov. Bistrica—Oplotnica, itd. se najame glasom navodil kr. banske uprave posojilo, ker bi sicer bili davkoplačevalci z visokimi dokladami prehudo zadeti.

Po Pravilniku, ki velja za sreske cestne odbore, je natančno fiksirano, koliko prispeva kr. banska uprava k vzdrževanju banovinskih cest in upamo, da bo banska uprava upoštevala postavke našega proračuna.

Podnačelnik Zebot je ob priliki proračunske debate še stavil predlog, da bo za potrebe okraja na vsak način treba poiskati kamnolom z dobrim materialom, ker gramoz iz Drave, oziroma gramoznih jam nikakor ne odgovarja preobremenjenim našim cestem. Sklene se, da naj tehnično osebje sporazumno s kr. bansko upravo poišče na primernem mestu tak kamnolom. V to svrhu bo seveda potreben tudi drobilec za gramoz.

Posamezni člani: dr. Gorišek, Šerbinek, Šiker, dr. Pučnik, Florjančič, Glaser, Kostajnik, Robi, Roglič, Pinter, Lorber so se udeležili debati in stavili predloge za nadaljnjo upravljanje cest.

Povdarjati in podčrtati moramo da so bili vsi predlogi sprejeti popolnoma soglasno in je bilo isto prijetno sporazumno razmerje med vsemi člani novega odbora, kakor se je to lepo upeljalo že v dosedanjem odboru.

Proračun be sedaj razpoložen po določilih Pravilnika. Po določenem terminu bo okrajni cestni odbor reševal ev. pritežbe, na kar se bo proračun predložil kr. banski upravi v nadaljnjo postopanje.

Predvidoma bo prihodnja seja okoli 15. februarja. Današnja seja se je zakasnila iz razloga, ker je bil novi načelnik in več članov zadržanih pri seji banskega sveta v Ljubljani. Načelnik dr. Juvan je nekoliko pred 12. uro zaključil sejo.

Ptuj

Prihodnje gostovanje mariborskega gledališča bo v ponedeljek 9. t. m. ter se bo ob tej priliki uprizarila priljubljena Leharjeva opereta »Ciganska ljubezen«, ki zaradi svoje romantične in živahne vsebine ter izredno melodijozne muzike splošno ugaja.

Agitirajte za »Jugoslovana«!

Ouida:

Kneginja Zurova

48

Med gosti v Sviru je bila nekaj časa tudi lady Dolly. V septembru je bila v Kroljih varih in ni si mogla kaj, da ne bi prišla v Svir. Saj je bil tako blizu! Samo sto milj ali toliko približno od Karlovih varov. Tako si je želela videti Svir in bila je še vedno lepa.

Knežja lovska družba je dva meseca preživela v Sviru. Ko je zapadel sneg, so Zurovi odpotovali k morju. Markiz Pavel in njegova žena sta se podala na turnejo obiskov na Štajersko in Hrvaško in lady Dolly je obljubila, da pride čimprej v bližino Monaka in Nice. Rušletna miza jo je silno vabila. Gospa Nalagina je prva odpotovala na jug.

Prvi večer po prihodu knežjih zakoncev na Francosko je pristopila k svoji mladi svakinji, ki je stala v mesečini na terasi, gledajoč na morje. »Še vedno ste videti nesrečna, Vera,« je dejala. »Ali se ne boste nikoli udali v položaj?«

»Težko.«

Stara gospa je vzdihnila. »Zgodlode vas bo, pa vendar ne boste ničesar dosegli.«

To je Vera vedela. Ničesar ni mogla izpremeniti, dasi jo je večkrat popadla zkušnja, da bi vse pustila, kar je imela od njega, ter si s svojimi rokami služila kruh. Prosta, prosta je hotela biti in nič drugega. Samo zaradi strogih načel, po katerih je bila vzgojena, je ostala zvesta prisegi, ki jo je položila pred oltarjem.

Nekega toplega decembrskega dne je bila tako srečna, da je ostala od polne do večera sama. Vse se je

odpeljalo v Monte Carlo. Izprehajala se je po vrtu, ko je zagledala v pristanu privezani čolnič. Prišlo ji je na misel, da bi se lahko vozila po mirni, modri vodi Sredozemskega morja. Razvila je malo jadro, privezala krmilno vrv okrog svoje noge in zaveslala ven iz pristani. Daleč na okoli ni bilo videti drugega jadra in voda je bila mirna. Vera je odložila veslo in se predala rahlemu morskemu vetru. Dobro ji je delo samotja, zato se je prepustila jadrju, ki jo neslo vedno bolj na odprto morje. Oranžni gozdiči in jelkovi gozdiči so se oddaljevali od nje in stolpi njene vile so postajali v daljavi vedno manjši.

Na tihi, modri, lesketajoči se vodi je Vera zasanjala o svojih mladostnih časih. Gledala je v nebesno modrino, zato ni videla čolna, ki je plul z obrežja ter v neki razdalji sledil njenemu. Nenadoma je čoln hitreje zaplul ter dohitel njen čolnič. »Kneginja,« je dejal Corrézeov glas, »morje je meni prijazno na jugu in severu. Vendar pa ni prav, da si upate sami tako daleč od obrežja?«

Vera se je začudena in veselo ozrla. »Ah, vi ste,« je rekla.

»Da, jaz,« je odgovoril tudi on skromno. »Kako veste, da sem jaz nekoliko povsod in nikjer. Ko sem vas videl, da ste odrinili na odprto morje, sem smatral za svojo dolžnost, da vas dotečem. Voda je tu zavratna.«

»Res?« je rekla Vera. »Neki ribič mi je zagotovil, da bomo imeli do novega leta lepo vreme.«

Corréze se je oprijel z roko roba njenega čolna. »Ribiči so večkrat preveč zaupni. Nebesna barva na jugu se mi ne zdi nič dobrega obetajoča. Če vam smem svetovati, obrnite čoln. Veste, da ste precej daleč od obrežja.«

»Tudi vi ste ravno tako daleč.«

»Samo zato, ker sem plul za vami.«

Vera ni nič odgovorila, pač pa je obrnila čoln v nasprotno smer. »Vidite,« je rekla čez nekaj časa, »slušam vas, dasi je solnce na jasnem nebu!«

Zopet se je pokazal majhen beli oblček na južnem delu obzorja. »Tako ali tako,« je rekel, »nevihta pride vselej z juga, in ko se bliža, izgine solnce v minuti časa.«

In v resnici je nastal veter, voda je zavalovila in kmalu je viselo nad njima svinčeno nebo. Valovje je naraščalo. Vera je spustila jadro, toda veslanje je bilo težavno.

»Dovolite,« je rekel Corréze. Privezal je sprednji del svojega čolna na zadnji del njene ladvice ter skočil vanjo.

»Ko bo morje še bolj vzvalovano,« se je opravičeval, »ne bi mogli hkratu veslati in krmiti. Ali mi daste svoj vesli?«

Izročila mu je vesli brez besede, sama pa prišla krmilno vrv. Videla je, da ima prav.

Nastal je silen veter, žvižgajoč nad vodo. Morje je valovalo in se penilo, s hreščočim vpitjem se je dvignila jata morskih ptičev in odletela proti obrežju. Ne Vera ne Corréze nista izpregovorila besede. On se je globoko upogibal nad vesli, ona pa je krmila. Oba sta se nehoti spominjala jutranje vožnje, ki sta jo nekoč skupno napravila v Trouvillu, toda molčala sta.

»Ni nevarnosti,« je rekel on, ko je bela pena brizgnila v ladjico.

Vera se je nasmehnila. »Nič me ni strah,« je odgovorila, »ali mislite, da se bojim?«

»Ne, kneginja. Po svojem značaju niste plašni. Marsikatera ženska pa bi se bala, zakaj kmalu bo morje postavilo zid med nama in zemljo.«

Stara čast — nova čast

Ljubljana, 1. februarja.

V raznih častniških zborih so se razvili v dolgih letih posebni pojmi o posebnih »častniških časti«. Ti pojmi so bili navadno precej različni od naših civilnih, ampak bili so in kdor je hotel biti ali ostati častnik, jih je moral spoštovati. Ta zapoved je bila tako stroga, da so brez prizanesljivosti slekli častniško suknjo vsakomur, kdor se je proti častniški časti pregrešil. Omakeževane častniške časti ni mogel oprati noben denar in noben plemenitaški naslov. Tako je bilo nekaj med častniki in je še danes.

Na Angleškem je silno razvito klubsko življenje. Angleški klubi pa so jako različni med seboj po moralni vrednosti. Največ veljajo tisti klubi, kjer strogo pazijo na klubsko čast oziroma na čast vsakega klubskega člana. Na čast pazijo že pri sprejemu te ali one osebe v klub, pozneje pa ravno tako. Kdor se pregreši zoper klubsko čast, mora iz kluba ven, pa naj nosi v svojem privatnem življenju še tako visoke naslove ali pa naj ima pri bankah milijonske račune — nič mu ne pomaga. Zato pa so Angleži na svoje članstvo pri tem ali onem odličnem klubu tako ponosni, da beremo na posetnicah odličnih oseb vedno tudi ime kluba, čegar člani so. Neomadeževan klub in neomadeževana čast njegovih članov je za vsakega člana ponos.

Pri nas nimamo klubov kakor jih imajo na Angleškem. Imamo pa društva, veliko društev. Nočemo reči, da naša društva ne pazijo splošno na svojo čast in na čast svojih članov — toda razlika med odličnimi angleškimi klubi in našimi društvi se vendarle čuti, in prav zelo se čuti.

Pri nas namreč nimamo nobenega društva vsaj kolikor je javnosti znano, ga ni — ki bi gojilo in visoko spoštovalo neko svojo posebno društveno in s tem tudi družabno čast.

Znana stvar je, da so na Angleškem odlični klubi tista sila, ki vlada vsepovsod ravno zaradi visoke cene osebne časti brez ozira na imetje ali kakšne naslove. In pri nas?

Angležu, ki ima na svoji posetnici natisnjeno ime tega ali onega odličnega kluba, lahko mirno seže v roko, brez bojazni, da se umažeš. Ali je pri nas tudi tako?

Bohemski karneval SK Jitrije

7. februarja na Taboru

— Smrt bivšega hrvatskega bana Cuvaja. Na Dunaju je po dolgi in težki bolezni umrl v nekem sanatoriju bivši ban Hrvatske in Slavonije baron Slavko Cuvaj. Slavko Cuvaj se je rodil leta 1851. v Bjelovaru. Po pravnih študijah na Dunaju je stopil v državno službo in hitro napredoval, leta 1887. je postal podžupan v Osičku in nato v Slavonski Požegi, l. 1905. pa župan liške-krbavske županije. Pod vladno hrvatsko-srbske koalicije je bil upokojen, v režimu bana Raucha (od leta 1908. do 1910.) je pa bil zagrebški vrhovni načelnik in podban. Dve leti nato je postal ban, pozneje pa komisar Hrvatske in Slavonije. Poverili so mu nalogo, da zatre v deželi naroden odpor. V tem ravno ni uspel in leta 1913. je stopil v pokoj in živel večinoma v tujini. Kakor je znano je na Slavka Cuvaja izvršil 8. junija 1912. hrvatski študent Luka Jukić atentat.

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in skrobljeno perilo v najlepšo izvršitev. 398

— Pogozdovanje šibeniškega krana. Letos se bo posvetila velika pozornost pogozdovanju šibeniškega krana in golčave. Na stroške banovinskega proračuna se bo zasadilo 120.000 sadik, po večini igličastega drevja. Prav toliko pa se bo zasadilo iz državnega proračuna. Pogozdovanje se bo vršilo v Zlarinu, v Tjesnem, v Murteru, v Bjelini, v Dubravcih in v okolici Šibenika.

— Ni treba mnogo komentirati. Karlo Kovačević, ki je že drugi dan v Beogradu, je dal danes o bivanju Nj. Vel. kralja v Zagrebu tole izjavo: »Vi bi torej radi vedeli, kakšno je moje mnenje o prihodu Nj. Vel. v Zagreb. Nimam dovolj besed, da bi raztolmačil navdušenje naroda in moje lastno navdušenje. Jaz nikakor ne bi bil veren tolmač tega, kajti radio-aparati so to navdušenje zabeležili in raznesli, a ne samo za posameznike, temveč za ves svet. Narod je manifestiral svoje navdušenje tako, kakor čuti. To narodno čustvo pa je najmerodajnejše, da zamaši usta sovražnikom za vse čase. Kakor vidite, so besede in komentarji odveč. Ni treba nič več komentirati. To je država, v kateri se modri vladar spoštuje tako, kakor je zaslužil. Navdušenje za monarha je navdušenje za veliko, močno in napredno Jugoslavijo. Da je to tako in da je v tej državi vse na zdravni in lepi poti, se vidi tudi po tem, da ostane Nj. Vel. kralj, ta vzvišeni simbol jugoslovanstva, več časa v Zagrebu, kakor je bilo na programu. Ostane tu, da vidi svoj narod, ki ga ljubi in, ki je zanj pripravljen vsakež žrtvovati svoje življenje. Vidite, to je vse!«

Jz Dravske banovine

d Dr. M. Vidmar v Sarajevu. Kakor smo že poročali, se je mudil v petek šahovski mojster dr. Milan Vidmar v Sarajevu, kjer je odigral simultanko s 25 sarajevskimi najboljšimi šahisti. Naval v dvorano, kjer je Vidmar igral, ni bil tako velik kakor ob gostovanju svetovnega šahovskega mojstra dr. Alješina. Med igralci so bili znani šahisti, kakor dr. Pravdič, Franc in Rihard Heindl, Tomič, Goldstein, Snetrepl in drugi. Po polurnem igranju se je udal prvi igralec, nakar je dr. Vidmar remiziral z g. Rumincevimi. Takoj nato je sledil remis z g. Kosom, nato pa 4 porazi sarajevskih šahistov. Ob 11¹⁵ je Franjo Tomič kot prvi porazil Vidmarja, drugi pa kmalu po polnoči Rihard Heindl. Vidmar je remiziral še s Kubovićem in Previšićem, Goldsteinu je ponudil remis, katerega pa on ni sprejel in je igro dve potezi nato izgubil. Zadnja dva igralca, ki sta se obdržala, sta bila dr. Pravdič in F. Heindl. Toda tudi ta dva sta okoli 1 ure zjutraj igri izgubila. Simultanka se je tako zavlekla zaradi lepih iger domačih šahistov in tudi dr. Vidmar je dobro premislil vsako svojo potezo. Tako je končala Vidmarjeva simultanka v Sarajevu z izgubo dveh partij, remiziral je 4, dobil jih je pa 19.

d Občini zbor RK v Ptuj bo v nedeljo 8. svečana ob pol 11. uri v prostorih mestnega načelstva ptujskega (I. nadstropje). K obilni udeležbi vabi odbor.

Ljubljana

Torek, 3. februarja 1931., Blaž. Pravoslavni: 21. januarja, Maksim.

Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Leustek na Resljevi cesti in Bohinec na Rimski cesti.

*
■ Dva veličastna pogreba. Včeraj popoldne sta se vršila k Sv. Križu pogreb ge. Franje Pollakove, soproge veleindustrijalca Karla Polaka in ge. Marije Marčanove, soproge uglednega ljubljanskega mesarja in posestnika. Obeh pogrebov se je udeležilo veliko število ljubljanskega prebivalstva. Voz s krsto pokojne Pollakove je vozilo 6 vrancev. Pred njim so stopali delavci in nosili 20 vencev, ki so jih poklonili sorodniki, uradništvo in delavstvo Pollakove tovarne. Pogreba se je udeležilo zlasti mnogo duhovščine in zastopnikov oblasti in korporacij. Enako veličasten je bil tudi pogreb ge. Marčanove, ki so se ga udeležili skoro polnoštevilo ljubljanski mesarji, zastopniki občinskega sveta in raznih društev. Darovanih vencev je bilo toliko, da je bil cvetlični voz preobložen z njimi. V voz s krsto so bili vpreženi 4 vranci. — Blagima pokojnicama bodi lahka zemlja!

■ II. točka simfoničnega koncerta dne 6. t. m. je Lisztova simfonična pesnitev »Tasso«. Fr. Liszt, največji klavirski virtouz vseh časov, je bil tudi odlični skladatelj, predvsem simfoničnih pesnitev. Pisal je skladbe, s katerimi je

dosegel izredne umetniške uspehe. Simfonično pesnitev »Tasso« je zložil Liszt za 100letnico Goethejeva rojstva v Weimarju. V tem svojem delu slika življenje pesnika Torquata Tassa. V posameznih krajših slikah nam predloči vse njegovo trpljenje, njegove boje z protivniki, življenje na dvoru v Ferarri in končno pesnikov triumf. Da ohrani enotnost, ki je podana z osebo Tassa, se poslužuje v vsej skladbi temeljnega motiva, katerega potem varira po značaju dogodka, ki ga nam želi predložiti. Ta osnovna melodija je posneta po ljudskem napevu, ki ga je čul Liszt v Italiji. Tekst napeva pa je posnet iz Tassevega epa »Osvojen Jeruzalem« in skladatelju se je zdel ta tekst kot posebno primeren za karakteristiko pesnika. Skladba je izredno slavna in ima sigurno uspeh na koncertnem odru.

■ Pregled motornih vozil. Policijska uprava sporoča: Komisija za pregledovanje motornih vozil poziva v izogib kazenskih posledic vse zamudnike motornih vozil, katerih vozila letos še niso bila pregledana, da jih brez odloga predstavijo dne 4. t. m. ob 11., oziroma 15. uri v Šubičevi ulici (policijska uprava) komisiji na pregled.

■ Ljubljanska opera ponovi v sredo 4. t. m. Puccinijevo opero »Boheme«, pod taktirko ravnatelja Polića in v običajni zasedbi. Predstava se vrši za red A.

■ Klic iz Ilirske ulice. Stanovalci v Ilirski ulici prosimo mestni magistrat, da bi pošl nekaj metrov peska na prehod z Vidovdanske ceste na stezo, ki vodi v ulico, zlasti ob ovinku za Možinem, ker stoje tam ob slehernem dežju cele mlake.

■ Pri delu se ponesrečila. V splošno bolnico so prepeljali z rešilnim vozom Stiploška Franca, 23letnega delavca iz Zibike, ki ga je mina poškodovala po obrazu in rokah; in Burjo Fr. 40letnega hlapca pri Vinku Habjanu v Domžalah, ki ga je pritisnil voz čez prsa.

■ Dve žrtvi noža. Šušteršiča Antona, 28letnega posestnika iz Rakitne pri Borovnici je napadel na cesti Rakitna-Kamnik neki domačin in ga oklal z nožem po glavi in vratu. — Kržiča Janeza, 35letnega delavca drž. železnice iz Brega pri Borovnici je med preprirom napadel njegov pastorek Franc Svete in ga zabodel z nožem v hrbet. Obe žrtvi noža so prepeljali z rešilnim vozom v splošno bolnico. Njuno stanje je zelo resno.

■ Listnica ukradena. Na glavnem kolodvoru je bila ukradena pri izhodu blagajničarki Nerat Elizabeti iz Celja črna listnica s 300 Din.

■ Obleko mu je ukradel. Delavcu opernega gledališča Bernardu Coriaryju, stanujočemu na Gosposvetski c. 9, je bila ukradena črna obleka, vredna 800 Din. Neznani tat jo je ukradel iz prednje sobe. V žepu suknjice je bil ključ od vežnih vrat in nekaj drobiža.

■ Tatvina obleke. V Razlagovi ulici št. 25 se je splazil neznan tat skozi odprto okno jedilne shrambe trgovca Amona Mirka v prtišč-

no kuhinjo in ukradel moško obleko, v kateri je bila listnica z raznimi trgovskimi potrdili, davčna karta, šoferska legitimacija in nikelnasta ura, dalje brovning pištola, sistema »Bayer«, nabito s 6 naboji in dva kovčka v skupni vrednosti 2000 Din. Amon je zavarovan proti tatvini pri zavarovalnici Herecg-Bosna.

■ Aktivno mu je ukradel. Dr. Josip Tomšič, stanujoč v Tavčarjevi ulici 12, je prijavil policiji, da mu je neznan tat ukradel v vestibulu glavne pošte s pulta rjavo usnjato aktivko z važnimi spisi. Dr. Tomšič ima 200 Din škode.

■ Tatvina kolesa. Škerjanc Anton, mesarski mojster na Opekarski cesti 38, je prijavil policiji, da mu je bilo ukraden na Privozu izpred Kranjčeve hiše novo moško kolo »Styriat«, vredno 2500 Din.

Maribor

m Ustanovitev Sokolskega društva v Slivnici. V nedeljo popoldne je bil v Slivnici občini zbor tamkajšnje Sokolske čete in obenem ustanovni zbor novega Sokolskega društva, na katerem je zastopal župo br. dr. Irgolič iz Maribora. Sokol v Slivnici se v zadnjem času silno naglo razvija in šteje sedaj že 80 članov in članice.

m Tujski promet. Pri zglaševalnem uradu je bilo v mesecu januarju prijavljenih 1694 tujcev, od teh 455 tujih državljanov. Od teh jih je bilo 238 z Dunaja, 94 iz Gradca in 123 od drugod.

m Poslovanje rešilne postaje v januarju. V mesecu januarju je tukajšnja rešilna postaja intervenirala v 81 slučajih nezd, prepeljala 55 bolnikov v bolnico in 31 žensk v porodnišnico. Nadalje je intervenirala pri 6 slučajih samomorov in samomorilnih poskusov. Izmed ponesrečencev, ki jih je postaja prepeljala v bolnico, je 11 oseb tamkaj umrlo.

m Smrti. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Vladimir Koser, poštni kontrolor, 51 let star; Franciška Čedotova, zasebnica 84 let; Stanislav Valič, otrok delavca, 5 let; Marija Macarolova, žena policijskega uradnika, 40 let; Franciška Gobčeva, šivilja, 22 let; Angela Pavšičeva, šivilja, 60 let; Magdalena Lenartičeva, zasebnica, 59 let; Ivan Soklič, pisarniški višji oficijal, 45 let in Matija Peklarič, veleposestnik, 85 let star. N. v m. p.

m Zgodovinsko društvo v Mariboru bo priredilo v sredo, dne 4. t. m. peti večer zgodovinarjev, ki bo posvečen zgodovini domačega tiskarstva in lekarništva. Ob 20. uri bosta predaval v mali sobi restavracije Narodni dom gg. ravnatelj Janko Glaser in mag. pharm. F. Minafiki. Prvi bo govoril o zgodovini mariborskih tiskaren, drugi pa o zgodovini lekarništva v naših krajih. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za ta vprašanja.

m Dobrodelna prireditve finančne kontrole. Uslužbenci tukajšnje finančne kontrole bodo priredili v soboto 7. t. m. v dvorani restavracije »Gambinus« predpustno prireditev v korist svojih podpore potrebnih tovarišev, njih vdov in sirot.

m Konfiskacije. V letu 1930. je tukajšnje državno pravišništvo izvršilo le 14 zaplenb po zakonu o tisku, pa še v teh slučajih so bili zaplenjeni večinoma tukajšnji časniki, časopisi in brošure.

m Kazenske razprave pri okrožnem sodišču v letu 1930. Lansko leto je bilo pri tukajšnjem okrožnem sodišču 977 kazenskih razprav. Od teh so dve tretjini vodili sodniki poedince, ostale pa je rešil senat trojice in petorice. V okrog 100 slučajih so sodniki izrekli oprostilne razsodbe.

m Ciganska ljubezen. Priprave za premijero Leharjeve opere »Ciganska ljubezen« so v polnem teku in bo delo prišlo najbrže še ta teden na oder.

m Ples J. K. A. D. Panonija. J. K. A. D. Panonija priredi v soboto, dne 7. t. m. ob 21. uri v dvorani Prosvetne zveze v palači Zadrugne gospodarske banke pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja in kat. akad. starešinstva svoj letošnji ples, katerega čisti dobiček se bo porabil za podporo revnim visokošolcem.

m Zabava strelske družine v Slivnici. V nedeljo zvečer je priredila strelska družina Hotinja vas v Slivnici zelo dobro uspelo zabavo z nastopom strelskega pevskega zbora iz Dobrovec, šaljivimi točkami in plesom. Prireditelj, ki je bila v gostilni Lesjak, je posetil tudi oblastni predsednik g. polkovnik Putnikovič.

m Planinski ples. Kakor vsako leto, tako je bil tudi letos planinski ples, katerega je priredila mariborska podružnica SPD v soboto zvečer v vseh dvoranh pivovarne »Union«, najbolj obiskana predpustna prireditev. Posetnikov je bilo toliko, da je bilo komaj prostora za vse.

m Prleško gostivanje. Prleški družabni in zabavni večer »prleško gostivanje«, se je moral preložiti na soboto, dne 14. t. m. Večer bo v veliki dvorani Kazine na Slomškovem trgu. Vabila se bodo razpošiljala do 5. t. m. Kdor ga ne bi dobil, naj se zgleda pri dr. Irgoliču. Jedila, vino itd. je treba izročiti med 14. in 19. uro odbornicam v dvorani. Prireditelj bo zelo obsežna in zanimiva.

m Nezdoda pijanca. V nedeljo si je v samomirnem namenu prerazela žile 32letna Uršula Peskova, zaposlena kot delavka v Hutterjevi tovarni, stanujoča v Koroščevi ulici št. 4. Njeno namero je še pravočasno opazil stanovalček in pozval rešilno postajo, ki ji je nudila prvo pomoč. Vzrok ni znan.

m Aretacije. V soboto so bili v Mariboru aretirani: Maks R., Miroslav E. in Stefan S. radi pijanosti in razgrajanja, Margita S. Razalija S. in Rudolf L. radi tatvine in Marija B. radi spolnega okežanja in vlačuganja. V nedeljo pa so romali k »Grofu« Fani Z. radi potepanja, Edmund G. radi potepanja in beračenja ter Simon S. radi nedostojnega vedenja.

Jz drugih banovin

10-letnica filozofske fakultete v Skoplju

V nedeljo je filozofska fakulteta v Skoplju obenem s proslavo v Save proslavila 10-letnico svojega obstoja. Prisostvoval ji je minister prosvete g. Božo Maksimović z nekaterimi beograjskimi univerzitetnimi profesorji. Na kolodvoru v Skoplju so jih sprejeli ban g. Žitomir Lazič, armijski general g. Nedič, direktorji in profesorji srednjih šol v Skoplju in drugi predstavniki. Na svetovsavi proslavi je zastopal Nj. Vel. kralja general g. Nedič. Po proslavi na kateri je dekan Grujić razdelil svetovske nagrade je sledila svečanost 10-letnice univerze v Skoplju. Dekan se je spomnil predvsem vseh onih, ki so osvobodili južno Srbijo s kraljem Petrom na čelu. V počaščenje teh pokojnih herojev je sledil enominuten molk. Posebno se je še zahvalil Nj. Vel. kralju Aleksandru, prosee njegovega zastopnika, naj ga obvesti da je fakulteta globoko hvaležna za vso pozornost, katero ji je posvetil. Pozdravno brzojavko kralju so vsi navzoči sprejeli z burnim odobravanjem. Fakulteta je poslala pozdravno brzojavko tudi predsedniku vlade. Armijski general g. Nedič je v imenu kralja čestital skopljanski fakulteti. Minister prosvete g. Božo Maksimović je v daljšem govoru podžrtal veliko nlogo skopljanske fakultete, katero zahteta od nje posebno na narodnem polju ravno pokrajina zemlja Nemanjica, kjer se nahaja. Žel je fakulteti še večje uspehe in še večji razvoj. V imenu beograjske univerze je pozdravil profesor Tihomir Djordjević. Nato se govorili še ban Zika Lazič, ki je orisal zasluge fakultete posebno v prosvetnem pogledu za Vardarsko banovino, predsednik skopljanske občine g. Jocić Mihajlovič, ki je čestital fakulteti v imenu občine, profesor univerze Čajkanović, ki je naglasil da se je fakulteta v tem kratkem času obstoja pridobila velik uspehe. V imenu vseh šol Vardarske banovine je čestital g. Stojan Ratirović. Za subotično fakulteto pa prof. Laza Kostić. Po govorih drugih zastopnikov javnosti ter dijakov je dekan prof. Grujić zaključil svečanost, zvečer pa je bil v oficirskem domu banket.

Velik požar v Štipu

V noči od petka na soboto je izbruhnil v občinski hiši v Štipu velik požar, in sicer na podstrešju, od koder se je hitro razširil po vsej zgradbi. Požar je bil tako silen, da ga niso mogli lokalizirati in je uničil tudi vsa občinska poslopja v okolici.

Občinska hiša, čitalnica »Gajretca«, trgovine in kopališče, vse je pogorelo do tal, kakor tudi pisarne, kavarna in zadruga državnih uradni-

kov, ki so se nahajale v teh zgradbah. Rešiti se je posrečilo občinsko blagajno in arhiv, ter nekaj opreme. V blagajni je bilo okoli 3 milijone Din vrednostnih papirjev in 60.000 Din gotovine. Gasiti so pomagali tudi meščani, orožniki in vojaki.

Poslopja so bila deloma zavarovana. Vsa škoda znaša okoli 720.000 Din. Požar je nastal najbrž po nesrečnem slučaju.

b V Splitu pekarnice ponoči ne bodo delale. Ban dr. Tartaglija je dal odredbo, da pekarnice v Splitu ne smejo zaposljevati svojih delavcev ponoči, kakor delajo to vse pekarnice v državi. Tako je Split prvo mesto v državi, ki je prepovedalo nočno delo v pekarnah.

b Tragedija na plesu. Delavec Josip Gajer iz Novega Siveca pri Subotici, 50 let star, je živel že dolgo ločen od svoje žene. V petek je zvedel, da je šla njegova žena plesat, nakar je šel tudi on v gostilno, kjer se je zabava vršila. Bil je že precej pijan, ko je prosil ženo za ples. Med plesom jo je pa polil s solno kislino po obrazu in jo zabodel z nožem v prsa. Kar je ostalo strupa v steklenici, je pa izpil. Oba so v težkem stanju prepeljali v bolnico.

b Ohup matere treh otrok. V soboto zvečer je hotela naka Marija Čipero v obupu vreči svoje tri otroke z mosta v Zagrebu v Savo in usmrtiti nato še sebe. Neki orožnik jo je še pravočasno prestregel. Na stražnici je žena izpovedala svoje žalostno življenje in izjavila, da je hotela z otroci vred v smrt, ker mož ravna z njo skrajno surovo.

b Identiteta samomorilca v Topčideru. Kakor smo poročali v nedeljo, so našli na topčiderski progi truplo neznanca, katerega identitete sprva ni bilo mogoče ugotoviti. Po dvanedevni preiskavi je beograjska policija ugotovila, da gre za nekoga Ziko Markovića, ki je bil po poklicu krojač in zaposlen v delavnici Markovića v Čirju v Beogradu. Fant je izvršil samomor.

b Razbojniška tolpa. V Ivanju v Zagorju so ujeli razbojniško tolpo, ki je štela 16 članov in izvršila v Zagorju številne zločine. Tolpa je izvrševala svoj zločinski posel še pod zloglasnim razbojnikom Čarugom. Vodja tolpe sta bila brata Lovro in Valentin Andrašnjak. Enemu razbojniku se je posrečilo pobegeti, ostale so pa uklenjene odpeljali v Varaždin. Brata Andrašnjak posebno dobro stražijo, ker sta hotela že dvakrat pobegeti.

Gelje

Seja občinske uprave celjske okolice

Celje, 2. februarja.

Danes se je v posvetovalnici na Bregu vršila javna seja občinske uprave celjske okolice. Sejo je ob 8.30 otvoril župan g. Mihelčič. Čita se zapisnik zadnje seje z dne 23. januarja in se so glasno sprejeli. Nato sledi daljše čitanje pojasnil kr. banske uprave k sklepom seje ministrskega sveta, ki se je vršila pod predsedstvom Nj. Vel. kralja dne 11. decembra preteklega leta in ki je obravnavala davčne olajšave in ukrepe za povzdigo kmetijstva. Odbor vzame pojasnilo z odobravanjem na znanje.

Sledi poročilo finančnega odseka. V proračun je treba še unesti proračun za zdravstvo, ker tvori okoliška občina skupno z občino Smartno v Rožni dolini eno zdravstveno občino. Ob sklepu proračuna se ta postavka še ni mogla unesti, ker to zadnja zakonska določila tedaj še niso bila objavljena. Zdravstvena občina bo morala nastavitv zdravniku, katero mesto je že razpisala, ter dve babici; plačati bo morala tudi stroške za zdravljenje nepremožnih občanov v bolnici. Proračun znaša za leto 20.000 Din in se bo izdelek kril iz prihrankov. Kot člani v odbor zdravstvene občine se izvolijo gg. Kukovec, Strenčan, Hrstnik, Pograjec, Sovič, dr. Laznik ter Wltawsky. Nadaljna važna točka je proračun prispevka za predstojništvo mestne policije. Odbor se postavi na stališče, da pripada rajon mestne policije v okoliški občini le delno na okoliško občino samo. Tako je polovica Gaberja mestni teritorij, ker je zapadna stran Mariborska cesta; v Zavodni je radi Klavne ulice ena tretina mestna, enako v Liscach radi mestnega parka. Radi tega smatra odbor, da je prispevek letno 50.000 Din zadosten. Postavka se unese v proračun in se sprejme. Kritje se najde v prihrankih. Kot staniarina za učitelje se v zmislu zadnje naredbe določa mesečno 200 Din. Ker se mora po naredbi kr. banske uprave izvoliti iz občinskih odbornikov občinski blagajnik se za to določa g. Pograjec. Po nalogu kr. banske uprave morajo vse občine odstopiti 1 odstotek svojega proračuna v sklad za odpravo bedi in brezposelnosti. Predlog se sprejme, denar pa se bo nakazal iz kmetijskega sklada, ki je že vnešen v proračun.

Ker so določila novih davčnih zakonov mnogim občanom nejasna in neznana, se bo nabavil davčni izkaz, po katerem bo vsak občan vedel, koliko davka mora plačati. Ta seznam je v prejšnjih letih dobro služil in se sedaj na novo upelje. Odobri se oddaja gramozje za občinske ceste, ki je bila na zadnji seji predlagana.

Pri slučajnostih se v smislu okrožnice imenujeta poverjenikom za pobiranje članarine za Protiturekulozno ligo gg. Vučko in Kunej. Pri občinski razpravi o pešpoti v Gaberje se naroči županstvu, da predlaga poštne direkciji, naj umakne telefon-ke in brzojavne droge s pešpoti ker so ti drogi vrometna ovira. Ob 10.15 je bila seja zaključena.

Požar v Levcu

Celje, 2. februarja.

V noči od nedelje na ponedeljek so bili mestni gasilci ob 1.30 alarmirani, da gori v Levcu. V nekaj minutah zbrani gasilci so se z motorno brizgalno odpeljali na kraj požara. Pred njimi so prišli že domači gasilci iz Levca, vendar pa je bila združena moč potrebna, da se je odstranila nevarnost za vso vas. Gorela je stanovanjska hiša posestnika Rojca, po domače Žoherja. Ogenj je dobil silen razmah ker je bila hiša krita s slamo. Iz hiše je bilo mogoče rešiti le nekaj pohištva in perutnine, dočim je velik del opreme zgorel ter je tudi mnogo perutnine, ki je bila v hiši spravljena, poginilo.

Kako je požar nastal, ni znano, sumi se pa, da je bil ogenj podtaknjen. Škoda je velika in le delno krita z zavarovalnino. Ob 4.15 so se mestni gasilci vrnili.

* *Uporaba sokolske telovadnice v mestni narodni šoli.* Sokolsko društvo v Celju opozarja društva, ki nameravajo v telovadnici prirediti slavnosti ali nastope, da zaprosijo to pravočasno s primerno vlogo. O prošnjah se bo sklepalo na društveni seji in odpadejo tako vsa nespornostna.

* *Svetosavska zabava* v soboto 7. t. m. v Celjskem domu bo posebno pester, kajti dame bodo večinoma prišle v narodnih nošah.

* *Lovski ples.* Podružnica SLD v Celju priredi v soboto 28. februarja velik lovski ples s posebnim sporedom. Vabljeni so vsi lovci in prijatelji zelene bratovščine.

* *Brezmotorno letalo celjskega aerokluba* je dograjeno, nima pa še svojega doma. Če se bodo spomlad vjave s tem letalom je potrebno, da se zgradi posebna lopa, kjer bo letalo spravljeno. Ker so sredstva aerokluba skoraj izpraznjena, pričakuje, da mu javnost, ki je vedno imela mnogo razumevanja za letalstvo, prišla z denarnimi podporami ter z materijalom (posebno z lesom) na pomoč. Funkcionarji društva se bodo v bližnjih dneh oglasili.

* *Črez praznike.* Pustilo in makro je bilo na praznike, kar pa ni oviralo številnih smučarjev, da ne bi poskušali novega snega. Na Celjski koči je bilo polno smučarjev, prišli so tudi ljubljanci, v posebno velikem številu pa so prišli zagrebčani, ki so že stari znanci na Celjski koči. Kar je doma ostalo, je polnilo kavarnne in gostilne, zvečer pa šlo na prireditve. V soboto so trgovski nameštenci imeli velik ples v Celjskem domu, izredno dobro je bil obiskan Obrtni ples v Narodnem domu v nedeljo. »Svoboda« je imela venček v Celjskem domu. Kino seveda je bil tudi poln.

* *Nocojšnja predstava v Mestnem gledališču* »Sveti plamen«, ki jo igrajo člani ljubljanske drame, je pretresljiva tragedija vojaka, ki se pohabljen vrne s fronte, pa doma na tragičen način konča. Začetek točno ob 20. Nekaj vstopnic se še dobi v knjigarni Gorčar in Leskovšek.

* *Smrtna kosa.* V javni bolnici so umrli: 31. januarja 20letna Vreš Jožefa, hči posestnice z Donačke gore; 1. februarja 50letni Selč Jakob, krojač iz Sv. Krištofa pri Laškem; 1. fe-

bruarja Žalar Rozalija, žena čevljarja z Lipse pri Teharju, stara 34 let.

* *Statistika umrlj.* V januarju je umrlo v Celju 30 oseb, in sicer v mestu 7, v javni bolnici pa 23.

* *Delovni trg.* V času od 25. do 31. januarja je pri Borzi dela v Celju iskalo zaposlitve 601 moških ter 187 žensk, dela pa je bilo samo

za 48 moških ter 15 žensk, dobilo je delo 45 moških ter 6 žensk, brisanih je bilo iz evidenc 13 moških in 1 ženska, koncem tedna pa je ostalo v evidenci 543 moških ter 180 žensk.

* *Nesreča pri delu.* 17letni delavec Čoh Slavko iz Potrišnice ob Sotli se je pri delu zabodel z vilami v desno bedro in se hudo poškodoval. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

Konj strmoglavlil v prepad

Nesreča v gozdu na Pohorju v Hudem kotu, kjer se je pripetilo že mnogo nesreč

Hudi kot, 31. januarja.

Spravljanje lesa s strmih pobočij gozda je vedno v zvezi z velikimi težkočami in mnogo nesreč se je že zgodilo pri tem delu. Pohorci si to delo najraje odložijo za zimo, ko jim je lažje spuščati debela iz strmih krajev v dolino. Dostikrat pa to ne gre gladko in treba je zvlačiti posekano drevje na primeren kraj, odkoder ga je treba po strmih klancih zvoziti do žag.

Pri tem delu je doletel posestnika Franceta Helbla težak udarec.

Zgodaj jutraj je šel njegov sin s konjem po hlode, ki so bili v gozdu že prejšnji dan pripravljeni za odvoz ter jih naložil na sani. Pot nazval je zelo nevarna, zato je sin vozil počasi. Na eni strani poti pa je več sto metrov globok prepad. Ker se je konju nabiral močno sneg na kopita, mu je pričelo drseči. Hotel je ustaviti konja, da bi mu osnažil kopita, toda ko je konjsani ustavljal mu je močno spodrsnilo in padeč je po strmih.

Sani je fant močno zavrl ter hotel rešiti ko-

nja, ki si je viseč nad strmino hotel pomagati navzgor. Komal, ki je obdržal konja pred padcem v globino, je žival močno dušil. Stanje je bilo obupno za mladeniča in ni si vedel pomagati. Na vse načine si je prizadeval, da bi konja osvobodil in potegnil navzgor, ali ni imel toliko moči. Poslužil se je zadnjega sredstva ter konju porezal vrvi za katere je bil pripet in tudi komat mu je snel z vratu. Menil je, da si bo konj sam pomagal, toda po strmem ledenem pobočju se je konj zakotalil v globino.

Sina je dogodek tako prestrašil, da ni vedel kaj početi. Sporočil je po gozdarjih nesrečo očetu, sam pa hitel h konju, ki pa ga je našel že mrtvega.

Silno je užalostilo gospodarja, ko je zgubil s njega najlepšega konja in žal mu je bilo, da ga ni prodal na zadnjem sečju, kjer so mu ponujali za lepo žival 7000 Din.

Ljudje pravijo, da je bilo v tem kraju že mnogo slinih nesreč, zato so mu bajé dali ime Hudi kot.

Hoče zgraditi »večno mašino«

Kovač v Lučah pri Ljubnem, ki je prepričan, da bo njegov perpetuum mobile čez mesec dni že tekkel

Luče pri Ljubnem, 1. februarja.

Zanimivo je, da je tudi med nami mnogo ljudi, ki so prepričani, da je iznajdba stroja, ki teče večno, ne da bi mu dovajali energije, mogoča. Ideja takozvanega »perpetuum mobile« je tako zapeljiva in tako skrivnostna, da je že marsikoga spravila ob premišljenje, pa tudi že ob pamet. Večkrat čitamo v časopisih iz inozemstva o takih ljudeh, ki so se leta in leta prizadevali iznajti tak stroj. Vendar se doslej še nikomur ni posrečilo, da bi ga konstruiral. Kljub temu je pa vera v tak stroj ostala.

Tudi v naši kroniki se pojavi skoro vsako leto človek, ki hoče iznajti tak stroj. Po poklicu so to večinoma kovači, ključavničarji ali strojniki. Torej ljudje, ki so imeli vse življenje opravka s stroji vseh vrst, katerim pa manjka teoretična podlaga v strojeslovju.

Tak kovač, ki hoče za vsako ceno iznajti »večno mašino«, kakor ji pravi sam in kakor jo imenuje ljudstvo, je neki kovač, ki živi pri nas v Lučah pri Ljubnem. Že nad leto dni se muči s to iznajdbo, s strojem, ki bo tekkel sam

od sebe večno.

Pred dnevi sem ga srečal, pa me je poklical ves vesel: »Gospod, pa bo le šla, le pridite pogledati!«

Na njegovo željo sem stopil v delavnico in začel mi je razkazovati stroj s štirimi kolesi, ki je preprežen s številnimi verigami, po katerih bo teklo 100 svinčenih krogel, ki se bodo gibale večno, kakor hitro jih kdo sproži.

Možakarju sem povedal, kako je bilo že z mnogimi iznajditelji »večne mašine«, in sem mu svetoval, naj ne zapravlja časa in denarja s to iznajdbo, kovač mi je pa z vneto, kakor mi je razkazoval svoje kolesje, rekel:

»Še mesec dni in stroj bo zgrajen. Tedaj boste ravno vi morali poročati o mojem uspehu in o meni, ki sem zgradil »večno mašino«. In da je iznajdba Slovenca, po poklicu kovača.« Odšel sem z mislijo, da je na svetu tako prilično vse mogoče, toda večnih zakonov narave, o katerih nas pouči vsaka knjiga o fiziki ali mehaniki, človeško bitje ne more spremeniti niti za las. — K.

Praznovanje v Zagrebu

Zagorje, 1. februarja.

Tukaj govore o praznovanju v večjem obsegu v mesecu februarju.

Kakor izveemo bodo rudarji praznovali od 30. p. m. do 5. februarja zaradi prekinjenja toka, oziroma priklapljenja kabla na novi bunker. Zaradi tega dela separacija ne more obratovati. Ako ne obratuje separacija, je umevno, da stojita potem tudi oba jamska obrata.

Koliko bodo praznovali pozneje, še sedaj ni znano, upamo pa, da bodo sedanje praznovanje upoštevali ter bodo rudarji delali in bodo obratovali neprestano do konca meseca.

Nesreča na ledu

Vuhred, 1. februarja.

Južno vreme je nastopilo in led na ribnikih se je pričel topiti. Kljub temu pa se je šel šolarček Ivan Vrešak, 8 let star, s svojimi tovariši drsat na bližnji ribnik. Ivanček, ki je najbolj korajžen med njimi je stekel po ledu. Nesreča je hotela, da je skočil na mesto, kjer je bil led že zelo tanek in udrl se mu je pod nogami. K sreči je razširil roki in s tem se obdržal toliko na površju, da ni izgubil po led. Tovariši so mu, videč nevarnost, pomolili lestvo, katere se je trdno oprijel in s težavo zlezal iz mrzle kopeli. To je bilo prav resno svarilo ostalim, ki so se takoj razgubili domov pravil o nesreči. Fantek je prav zdrave narave, zato mu ta neprosto voljna kopel ni škodovala in je že drugi dan mogel ostalim sošolcem praviti, kako se je kopal sredi zime v ribniku.

Ljutomer

Kolo jugoslovanskih sester je imelo svoj občni zbor pretekli teden. Udeležba članic je bila primerna. Iz poročil odbornice posnemamo, da je društvo priredilo ubožni deci osnovne šole božičnico ter obdarovalo z obutvijo ali obleko 60 otrok. Sredstva je pripravilo s prodajo oljk o Veliki noči, s cvetličnim dnevom in uspelo čajanko. Za božičnico je tudi krajevni odbor Rdečega križa prispeval 1500 Din. Odboru načeluje sedaj ga. Anika Hajnko; podpredsednica je ga. Irma Zemljčič, tajnica ga. Leonida Rauter, blagajničarka ga. Julija Stopar.

Občinska seja. Iz obširnega dnevnega reda obč. seje, ki se je vršila dne 29. p. m., omenimo le nekatere važnejše zadeve. Najprej je obč. odbor vzel na znanje pojasnila, ki jih je izdala kr. banska uprava k znanim sklepom ministrskega sveta za olajšanje gospodarske krize. Na predlog odseka za elektrarno se zniža cena toka za razsvetljavo od 6 Din na 5 Din za kilowatno

Uspele nedeljske prireditve

Ljubljana, 2. februarja.

Elitni reprezentančni ples

V soboto je bil v vseh prostorih »Uniona« tradicionalni ples naših akademikov iz univerze, reprezentančni ples, ki je najbolj elitna prireditev sezone. Tudi letos so ga počastili izredno številni zastopniki naše javnosti, korporacij, organizacij itd. Navzoči so bili ban dr. Drago Marušič, podban dr. Pirkmajer, divizijski general Bogumir Ilić, komandant mesta general Popović, župan dr. Dinko Puc, Domačin rektor univerze dr. Alfred Serko je z akademiki sprejemal visoke goste. Posebno častno je bil zastopnik ljubljanski konzularni zbor in posebno svečano lice je prireditev dobila z navzočnostjo češkoslovaškega poslanika v Beogradu dr. Fliedera, ki je zastopal prezidenta Masaryka na dopoldanski proslavi. Navzoče so bile tudi še druge številne odlične osebnosti, da je prireditev bila res reprezentacijska in je potekla izredno živahno in otmeno.

Lovski ples na Taboru

Kakor že nekaj let, so naši lovci priredili tudi letos svojo predpustno zabavo na Taboru. V lovsko okrašenih dvorani se je nabralo veliko lovcev in ljubiteljev tega plesa in lovskega športa, da je bila taborska dvorana za vse skoroda premajhna. V izredno veselem in zelenem razpoloženju je trajala do zgodnjih jutranjih ur in moramo jo šteti med najbolj uspele prireditve te sezone.

Slavčeva maškerada

Tudi pevsko društvo »Slavce« letos ni opustilo svoje pustne zabave, ki je bila v Unionu. V zelo okusno dekorirani dvorani se je zbralo mnogo ljubiteljev tega društva. To je bila tudi prva letošnja večja maškerada pred pustom. Mask je bilo dovolj in razpoloženje izredno živahno. Najlejša maska, kakor tudi dama, ki je prejela največ nageljnove, sta dobili lepa darila. Med sviranjem godbe je zapel g. Premelj nekaj pesmi in žel veliko odobravanja.

Prvi učiteljski zabavni večer

V vseh prostorih Trgovskega doma je priredil Učiteljski pevski zbor UJU svoj prvi zabavni večer s plesom. — Že takoj po 20. uri se je začela dvorana in galerija polniti in kaj kmalu so bili vsi prostori zasedeni. Bilo je vsega okoli 600 obiskovalcev, med katerimi je bil tudi ban Dravske banovine g. dr. Marušič, polkovnik g. Novaković, župan g. dr. Puc, načelnik prosv. oddelka g. dr. Lončar, I. podstarosta SKJ g. Gangl in mnogo drugih odličnih osebnosti.

Učiteljski pevski zbor je izvajal naslednje točke: A. Lajovic: Bolest kovač, Pastirčki, Kroparji, Medved z medvedom; E. Adamič: Po vodi plava; Zgane: Dil, dil; Hubad: Potrkani ples. Boris Papandopulo: Kolo. Molnarja: Kočar in E. Adamič: Potrkani ples. Ta program je bil oddan tudi po radiju.

Ko so pri zadnji točki zapeli: Polka je ukazana in je pevski zbor odšel iz dvorane, je zaigrala godba in plesalci so se zavrteli, v stranskih prostorih se je pa razvila prijetna zabava.

Po razpoloženju, ki je vladalo v dvorani, so deč, so bili zadovoljni prireditelji in obiskovalci, prvi z uspehom, a drugi z prijetno in neprisljano zabavo.

Brežice

Dnevi sreskega načelstva. Za Senovo bodo dnevi sreskega načelstva za tekoče leto 1931 ob sledečih dneh: v januarju 5., v februarju 3., v marcu 2., v aprilu 7., v maju 4., v juniju 1., v juliju 6., v avgustu 3., v septembru 7., v oktobru 5., v novembru 2., v decembru 2. Dnevi se bodo vršili v občinski pisarni na Senovem.

Zadnja pot bizelskega župnika. V nedeljo so položili k večnemu počitku znanega bizelskega župnika g. Rudolfa Rakelja. Pogrebu je prisostvovalo veliko število bizelskega, pa tudi okoliškega prebivalstva. Navzoči so bili tudi v častnem številu duhovniki. Ohranimo g. župniku časten spomin!

Dolenji Logatec

Osebnosti. Od tukajšnje žandarmerijske postaje je prestavljen v Večje žend. podnaredn. g. Baumkirchner. G. Baumkirchner si je v svojem večletnem tukajšnjem službovanju pridobil srca vseh in je slovel kot zelo dober orožnik. Na novem službenem mestu mu želimo mnogo sreče.

Poroka. Poročena sta bila tukajšnji orožniški podnarednik g. Franjo Baumkirchner in gospična Angelca Mihevc, vulgo Lovrečeva, posestnikova hči. Mlademu paru mnogo sreče v zakonu!

Slovenska Bistrica

Ponesrečil se je pri delu g. Anton Jošt, trgovec z lesom v Zgornji Bistrici in si zlomil desno nogo. Prepeljali so ga z rešilnim avtomobilom iz Maribora v javno bolnico istotam.

Za tečaj v serviranju, o katerem smo že poročali, se je dosedaj prijavilo preko 40 udeležencev. Ker še ni točno določeno, kdaj se bo tečaj vršil, se še sprejemajo prijave. Prijavite se vsi zainteresirani, posebno pa gostilničarji svoje otroke in osebe.

Gospodarski tečaj v Tinju na Pohorju se vrši že nekaj časa redno. Vodi ga gospičica Z. Lebnova, strokovna učiteljica mečanske šole v Slov. Bistrici. Obiskujejo ga samo kmečka dekleta in kažejo mnogo zanimanja in razumevanja.

Smrtna kosa. V soboto 31. januarja popoldne je bil pogreb Franca Pristovnika, učenca tukajšnje osnovne šole. Umrli je na pljučnici, katere epidemiočno razširja zadnje čase v Slov. Bistrici. Francka so na njegovi zadnji poti spremljali njegovi součenci in razredni učitelji. Ob odprtem grobu so vzeli slovo z pesmico, ki je vsem navzočim poglala solze v oči. N. v. m. p.

Tudi pri nas je gripa prisilila nekaj ljudi v posteljo. Upajmo, da se bo kmalu poglobila in ne bo zahtevala človeških življenj.

Finančni položaj Italije

Trst, konec januarja 1931.

Ameriški finančni eksperti, ki so imeli nalogo, da proučijo gospodarske prilike v evropskih državah, so v glavnem dokončali svoje delo. Konstatirajo splošno evropsko gospodarsko diagnozo je kaj žalostna in v ničemer ne zastaja za položajem v Ameriki. Nasprotno prikazuje evropske gospodarske prilike vse bolj komplicirano rešitev, kakor je to slučaj v prekomorju. Poleg tega razpolaga Amerika še vedno s sredstvi, s katerimi sedanje stanje lahko odstrani, oziroma ga ublaži, dasiravno ameriški gospodarski krogi tega vprašanja z resnostjo še niso načeli, ker obstaja splošen nazor, da se nahaja svetovna gospodarska neskladnost že na kulminaciji.

Zanimiva pa so opazovanja, ki so jih ameriški eksperti doznali v posameznih evropskih državah. Tako poroča ameriški trgovinski ataše v Italiji v »Commerce Report« daljši članek o sedanji gospodarski situaciji Italije. Italijanska zunanja trgovina je bila v Italiji že od nekdanje deficitna, ta nedostatek pa se je pokrival s prihranki emigracije, s prihodi tujkega prometa in prevozninami trgovinske mornarice. Vse te tri najvažnejše postavke italijanske plačilne bilance pa se rapidno nižajo. Prihranki emigracije so postali radi splošne gospodarske krize, kakor tudi vsled intenzivnega delovanja protifašistične propagande skoro brezpomembni. Ta postavka se je v zadnjem času znižala od 800 milj. zl. lir na 80-100 milj. Tudi tujski promet je doživel velika kolebanja v škodo italijanskega gospodarstva, prihodi so se znižali od pol milijarde zl. lir na jedva 200-220 milj. Dobrodošli italijanske mornarice so ravno tako, kljub izvestnemu forsiranju s strani režima in z uvajanjem nelojalne konkurence, zmanjšani za polovico. Zmanjšani prihodi trgovinske mornarice se knjižijo v breme režima iz političnih in prestižnih razlogov.

Denarništvo životari, ali pa doživlja katastrofalna presenečenja. Mali zavodi likvidirajo prostovoljno, večina pa s konkurznimi postopki. Močnejši zavodi se rešujejo z raznimi fuzijami, ki večkrat samo pospešijo hiranje. Velike državne subvencije, ki so jih prejemale nekateri zavodi, so popolnoma izčrpane. Glavni finančni viri narodnega gospodarstva so se porabili v neproduktivne svrhe, deloma samo za vzdrževanje režima in v kritje državnih potreb, katerim so morali biti tresorji stalno odprti. Danes so se vsi ti viri popolnoma posušili. Finančna politika išče pomoči izven državnih mej. Dosedaj pa brezuspešno. Kako je finančno stanje današnje fašistične Italije, pričajo zadnji Mussolinijevi napori, da doseže vsaj malenkostno zunanje posojilo, ki naj zamaši veliko finančno havarajo.

Kljub vsem demantijem tržaških listov in kljub vsej akciji fašističnega lista »Il Popolo di Trieste«, naj se širitelji takih vesti zatožijo oblastem in »s strelji v hrbet« kaznujejo, se te vesti v Trstu potrjujejo. »Il Piccolo« poroča namreč v brzojavki iz Rima, da je finančni minister Mosconi proučil položaj tržaške občine v zvezi s podporami in posojili, ki jih je kreditirala rimska vlada. Vsa ta posojila in podpore, ki znašajo 127 milijonov lir bodo sedaj uređili in konsolidirali. Izlirjala pa jih bo rimska vlada šele v prihodnjih letih.

Industrija nazaduje. Sovjetsko-italijanska trgovinska kooperacija ne prikazuje stvarnih uspehov. Deloma povoljno delavnost je opažati

samo v industriji strogo vojaškega značaja. Vsa ostala industrija pa živalari pod težkimi vplivi gospodarske krize. Boriti se ima pa tudi še s pomanjkanjem kvalificiranega delavstva, ki se trumoma izseljuje v inozemstvo. Posebno se občuti ta nedostatek po zadnjih ukrepih fašistične vlade, ki je široko odprla meje vsem onim, ki želijo kruha v inozemstvu. Ladjedelnice so zaposlene samo z gradbami za vojno mornarico, vse drugo delo počiva.

O napovedanem petletnem gospodarskem programu fašizma ni govora. Vsa melioracijska dela, tudi ona, ki so se pričela še v predfašistični dobi so ustavljena. Izmed javnih del se izvršujejo in gradijo samo, razne strategične ceste in utrdbе na jugoslovanski in avstrijski meji. Vse te ceste pa ne morejo koristiti splošnosti ker vodijo samo na važne strategične položaje in so v gotovih slučajih njihove trase za gospodarstvo celo kvarljive.

Trgovina je pod nasilno kalkulacijo, ki ne dovoljuje nikakega zasluka. Vsled stalnega padanja kupne sile prebivalstva, ki se je z znižanjem plač državnim uradnikom še pospešila, je zastoj v trgovini splošen pojav. Trgovci razprodajajo stare zaloge in krijejo svoje potrebe samo v toliko, da jim ni treba zapreti poslovnega lokala. Konkurni so nekoliko nazadovani in to iz enostavnega razloga, ker se upniki zadovoljijo s še tako malenkostno poravnavo, samo da vsaj nekaj inkasirajo. Konkurni postopki prinašajo samo stroške ker so skoro v vseh slučajih pasiva tako visoka in aktivna tako dvomljiva, da bi bil vsak drug račun pogrešen. Nesolidnost in nelojalna trgovina zavemata že ogromne dimenzije. Vse trgovsko življenje dobiva zakotno, kletarsko lice. Pa tudi med najsolidnejšimi tvrdkami položaj ni ugodnejši. Vsa trgovska informativna služba je postala odvisna. Trgovci uživajo danes še sloves izredne solvence, drugi dan pa napove konkurz. Zato tudi inozemstvo zahteva kontantna plačila, ali pa dovoljuje zelo kratke plačilne roke s olinimi garancijami. Razumljivo je, da tako poslovanje izredno neugodno vpliva na vsak trgovski razmah.

Žitna bitka in ostali gospodarski boji, ki jih je fašizem s takim pompom uvajal, so doživeli in doživljajo popolne poraze. Italija uvaža danes več žitaric, kakor pa jih je uvozila pred fašističnim nastopom, dasiravno se je konsum vsled gospodarskih prilik zmanjšal. Beda med kmečkim ljudstvom narašča iz dneva v dan. V posameznih pasivnih pokrajinah južne Italije vlada dobesedno stradanje. V teh krajih se je prebivalstvo preživljalo v prvi vrsti od pošiljk svojcev v inozemstvu. Te pošiljke izostajajo, prihrankov ni več, bodisi, da so se porabili, v največ slučajih pa so ljudje postali žrtev polomov v denarništvu.

Izvoz povrtnine in sadja ne krije potreb prebivalstva. Poleg tega pa je tudi ogrožen s konkurenco drugih držav. Agrarni protekcionizem, ki ga uvajajo industrijske države, prehaja tudi v vrtnarstvo in s tem se odjemlje Italiji poslednja aktivna gospodarska delavnost. Proračunske težave so čedalje bolj delikatne. Davčna sila prebivalstva usiha, predvideni prihodi postajajo z dneva v dan bolj iluzorni. Realne podlage za sestavo računa ni, operira se z verjetnostnimi računi, v katere niti finančni minister ne veruje. Davčna eksekutiva je sicer nasilna, vendar ne prinaša zaželenega efekta. Kjer ničesar ni, tudi vojska ne vzame!

treba izdaje skupnega zadržnega zakona s tem, da se ohrani temeljni principi in svoboda, ki so sprejete na vsem svetu in ki so neobhodno potrebne za razvoj našega zadržništva. — 2. Kot edino dobra podlaga zadržnega zakona je sprejetje načrta zakona, ki ga je izdelala Glavna zadržna zveza. — 3. Težnja posameznih nezadržniških krogov, da se svoboda zadržništva izrazi na drug način in da se z izdajo zakona ogrožijo temeljni principi pravnega reda v naši državi, je treba energično zavrniti kot škodljive za vse naše gospodarsko in socialno življenje. — 4. Dosedanji razvoj zadržništva v vseh delih naše kraljevine in doseženi uspehi dokazujejo, da je zadržništvo edino, ki more rešiti težavni problem gospodarske krize in urediti družabne odnose. — Radi tega je Glavna zadržna zveza sklenila, da o vsem pouči kraljevo vlado in jo prosi, da ne dopusti, da bi se to vprašanje rešilo brez volje ali proti volji običajnega zadržništva, katero je s svojim dosedanjim delom služilo častno naši državi.

Dobave

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. februarja t. l. ponudbe glede dobave 200 m železa; do 16. februarja t. l. pa glede dobave 1 formalinskega razkuževalnega aparata ter glede dobave 2 škripev na vijak.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 11. februarja t. l. ponudbe glede dobave 1 računskega stroja in 1 centimale tehtnice. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Dne 7. februarja t. l. se bo vršila pri Računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave kablov in kablovega materijala; dne 9. februarja t. l. pa glede dobave telefonskih aparatov. (Oglašta sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Prometno-komercialni oddelek Direkcije

državnih železnic v Ljubljani sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 200 železnih zavornih cokolj, 15 železnih dvokolesnih vozikov ter glede dobave 1 železne samokolnice.

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg sikativa; do 7. februarja t. l. pa glede dobave 100 kg azbestnih vrvic.

Borzna poročila

dne 2. februarja 1931.

Devize

Beograd, 2. februarja. Amsterdam 22:77 do 22:83, Berlin 13:47—13:50, Bruselj 795:76 do 798:76, Budimpešta 988:09—991:09, Curih 1094:40 do 1097:40, London 275:11—275:91, Milan 295:75 do 297:75, Newyork 56:52—56:72, Pariz 221:30 do 223:30, Praga 167:33—168:13.

Curih, 2. februarja. Beograd 9:1280, Pariz 10:295, London 25:1425, Newyork 51:770, Bruselj 72:15, Milan 27:105, Madrid 53:10, Amsterdam 208, Berlin 123:05, Dunaj 72:775, Stockholm 138:65, Oslo 138:50, Kopenhagen 138:50, Sofija 3:75, Praga 15:31, Varšava 57:925, Budimpešta 90:30, Atene 6:70, Carigrad 2:4475, Bukarešta 3:075, Helsingfors 13.

Dunaj, 2. febr. Amsterdam 285:91, Beograd 12:545, Berlin 169:07, Bruselj 99:20, Budimpešta 124:17, Bukarešta 4:228, Kopenhagen 190:10, London 34:545, Madrid 73, Milan 37:225, Newyork 711:40, Pariz 27:885, Praga 21:0478, Sofija 5:1540, Stockholm 190:45, Varšava 79:69, Curih 137:41.

Vrednostni papirji

Beograd, 2. februarja. 7% inv. pos. 87:50, 4% agr. obv. 51, 7% pos. drž. hip. b. 80:125—80:50, 7% Blaire 80—80:50, 6% begluške obv. 67:50 do 68, vojna škoda 418:50, ult. feb. 417, ult. junij 418:50—419:50, Narodna b. 81:30.

Dunaj, 2. febr. Bankverein 16:45, Kreditni zavod 46:60, Dunav-Sava-Adria 13:90, Priorite 92:25, Trbovlje 41:25.

Živinski trg

Dunaj, 2. februarja. d. Prignali so 2122 goved, med njimi 1454 mastnih in 668 košenih živali. Promet je bil zelo medel in vse cene so se znižale za 5 grošev pri kilogramu.

Svinjski trg. Na jutrišnji svinjski trg utegnejo prignati 12.000 mesnatih in 2800 mastnih prašičev.

Sport

Mednarodna smučarska tekma SPD Kranjska gora

V nedeljo se je vršila v Kranjski gori mednarodna smučarska tekma, ki je dobila zaradi sodelovanja Avstrijcev mednarodni značaj. Tekmovalo se je na dveh progah, na seniorski dolgi 20 in na juniorski, ki je merila 10 km.

V skupini seniorjev so se posebno odlikovali Hirijski, ki so zasedli od desetih prvih mest nič manj kot 7. Avstrijski gosti iz Beljaka niso bili kos našim tekmovalcem in je njih prvi zasedel šele 13. mesto.

Proga je bila izredno težka tako, da sta med drugim izstopila znana gorenjska »kanonag« Godec, Jakopič A. in Knap. Veliko vlogo je igrala maža, zaradi katere je marsikateri, ki je imel dobre izgled, končal precej zadaj.

Rezultati so bili naslednji:

Seniorji: 1. Janša Josko (Ilirija) 1:58:16, 2. Režek Boris (Ilir.). 2:02:33, 3. inž. Janša Janko (Bled) 2:05:14, 4. Šošterič Ivo (Ilirija) 2:09:11, 5. Banovec Toni (Ilir.). 2:09:52, 6. Koren Viktor (Skula Jesenice) 2:10:40, 7. Hovnar Janez (Ilir.) 2:11:46, 8. Zore Zdravko (Ilir.) 2:14:03, 9. Bervar Stane (Ljubljana) 2:14:11, 10. Oswald Stane (Ilir.) 2:15:46.

Juniorji: 1. Kavčič Drago (SPD Kranj. gora) 1:04:21, 2. Fürst Danilo (Ilirija) 1:07:09, 3. Košir Alojzij (SPD Kr. g.) 1:09:15, 4. Preliš Andreas (SV Villach) 1:09:30, 5. Istenič Rado (Ilir.) 1:10:07, 6. Grobovšek Ivan (Bratstvo Jesenice) 1:11:00, 7. Mrak Franc (SPD Kr. g.) 1:11:52, 8. Mihalek Otmar (Ilir.) 1:15:37, 9. Zupan Ivan (Bratstvo Jes.) 1:16:41, 10. Pribošek Franc (Ilir.) 1:18:24.

Lahkotletske prireditve v Mariboru.

V letu 1931. bodo v Mariboru sledeče lahkotletske prireditve:

22. marca: cross-country za prvenstvo Maribora, (priredi SK Zeleničar).

19. aprila: propagandna stateta skozi mesto za prehodni pokal. (MOJLAS).

17. maja: cestni tek Maribor-Kamnica in nazaj (ISSK Maribor).

31. maja: klubski meeting SK Rapida.

21. junija: internacionalni meeting (SK Zel.).

15. - 16. avgusta: prvenstvo Maribora poedincev (MOJLAS).

27. septembra: internacionalni meeting (SK Rapida).

18. oktobra: klubski meeting ISSK Maribor.

1. decembra: tek ujednjenja (ISSK Maribor). Lahkotletski program je torej precej obširen; želeli je le, da bi bil tudi v celoti izveden. Z ustanovitvijo SSK Maratona, ki bo posebno lahkotletiki posvečal mnogo pažnje, se bo število atletikov sigurno povečalo in upajmo, da bo lahka atletika s tem tudi kvalitetno pridobila.

Prvenstvo Evrope v drsanju za dame in pare

V St. Moritzu se je vršilo evropsko prvenstvo v umetnem drsanju za dame in pare. Damsko prvenstvo si je priborila svetovna prvakinja Sonja Henie. V parih sta zmagala Madjara Organista—Szallay.

Dame: 1. Sonja Henie (Norveška) 359:97 točk, 2. Fritzi Burger (Dunaj) 238:29, 3. Hilda

Holowski (Dunaj) 319:36, 4. Irena Hulten (Svedska) 302:11.

Par: 1. Organista—Szallay (Budimpešta) 10:73, 2. Rottler-Szollas (Budimpešta) 10:30, 3. Gaillard—Petter (Dunaj) 10:05.

Inozemski nogomet

Dunaj: Admira—Vienna 5:1, Sportklub—Nicolson 2:1, Austria—Slovan 5:0, Rapid—Floridsdorf 4:1. Vse tekme so bile igra za dunajski cup.

Praga: Wac (Dunaj)—Sparta 4:2.

Radio

Ljubljana, torek, 3. februarja: 12.15 Plošče (Slovenska in plesna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.00 Radio orkester: Saxofon solo. 18.30 Prof. Franc Pengov: Vpliv vrtenja na obliko zemlje. 19.00 Mladinska ura (Lovše Živko): Kako si uredim kemični laboratorij. 19.30 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. 20.00 Koncert Radio kvarteta. Prenos iz Kina Dvor. Violina solo. Saljivi prizori: gosp. Simončič. 22.00 Poročila in čas. napoved. 22.15 Hawai jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sredo, 4. februarja: 12.15 Plošče (valčkova ura in zborovo petje). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester. 18.30 Ing. dr. M. Kasal: Gradbene nesreče in njih vzroki. 19.00 Dr. Nikola Preobražensky: Ruščina. 19.30 Literarna ura. 20.00 Ravnatelj Grm: Razvoj govora in govorne rabe. 20.30 Dr. St. Vurnik: Slovenska nar. pesem in njen slog. 21.00 Sonny-boy jazz. 22.00 Poročila in časovna napoved, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, torek, 3. februarja: 12.20 Kuhinja. 13.30 Novice. 17.30 Glasba. 18.30 Novice. 20.30 Beograd (koncert). 22.30 Novice in vreme. 22.40 Večerna glasba.

Zagreb, sredo, 4. februarja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice in vreme. 17.00 Glasbena otroška ura. 18.00 Plošče za otroke. 18.30 Novice. 17.00 Glasbena otroška ura. 18.00 Novice. 20.15 Delni prenos zvočnega filma. 20.50 Uvod k prenosu. 21.00 London: B. B. C. simf. koncert. 23.00 Novice in vreme.

Beograd, torek, 3. februarja: 11.25 Plošče. 17.00 Narodne pesmi. 17.30 Plošče. 19.30 Nemščina. 20.00 Trio. 20.30 Violina. 21.10 Odlomki iz »Prodane neveste«. 22.10 Radio orkester. 22.30 Novice. 22.50 Plošče.

Beograd, sredo, 4. februarja. 11.25 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Po Evropi. 19.30 Dalmacija. 20.00 Klavir. 20.30 Operne arije. 21.00 Radio orkester. 21.50 Novice.

Gospodarske vesti

✕ **Konkurzi in prisilne poravnave.** — Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za mesec januar 1931, sledečo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta): 1. Otvorjeni konkurzi: v Dravski banovini 6 (5); v Savski banovini 2 (4); v Vrbski banovini — (—); v Primorski banovini 2 (2); v Drinski banovini 2 (11); v Zetski banovini 1 (0); v Dunavski banovini 2 (5); v Moravski banovini 5 (12); v Vardarski banovini 3 (8); Beograd, Zemun, Pančevo 3 (5). — 2. Otvorjene prisilne poravnave izven konkurza: v Dravski banovini 14; v Savski banovini 10; v Vrbski banovini —; v Primorski banovini —; v Drinski banovini 2; v Zetski banovini —; v Dunavski banovini 12; v Moravski banovini —; v Vardarski banovini 2; Beograd, Zemun, Pančevo —. — 3. Odpravljeni konkurzi: v Dravski banovini 5 (6); v Savski banovini 9 (2); v Vrbski banovini — (—); v Primorski banovini 3 (2); v Drinski banovini 5 (7); v Zetski banovini 3 (1); v Dunavski banovini 4 (4); v Moravski banovini 7 (12); v Vardarski banovini 2 (6); Beograd, Zemun, Pančevo 4 (1). 4. Odpravljene prisilne poravnave izven konkurza: v Dravski banovini 4; v Savski banovini 3; v Vrbski banovini —; v Primorski banovini —; v Drinski banovini 1; v Zetski banovini —; v Dunavski banovini 2; v Moravski banovini —; v Vardarski banovini —; Beograd, Zemun, Pančevo —.

✕ **Udeležba kraljevine Jugoslavije na velesejnu v Milano.** Po prizadevanju Generalnega konzula Kraljevine Jugoslavije v Milano g. dr. Predića bo zgradila naša država letos na milanskem velesejnu krasen stalen paviljon. Načrte za paviljon je izdelal arhitekt Bračovan. Poleg države, ki bo razstavila v paviljonu vse, kar more pokazati v pravi luči gospodarski položaj naše države, bo v paviljonu dovolj prostora tudi za zasebne interese, trgovce in industrije, katerim bo s tem dana najugodnejša prilika za propagando izvoza in razpečevanje našega balga v Italiji.

✕ **Glavna Zadržna zveza.** V petek se je vršila v prostorih Zadržne zveze v Beogradu pod predsedstvom ministra n. r. dr. Antona Korošca plenarna seja Glavne Zadržne zveze. Seje so se udeležili zastopniki Beograda, Ljubljane, Zagreba, Novega Sada, Sarajeva, Splita i. dr. Sprejeta je bila sledeča resolucija: 1. Po-

DNEVNO SVEŽE PRAZENA:

NOTOH KAVA

LJUBLJANA
—VODNIKOV TRG ST. 5.—

Mali oglasi

Oglasi socialne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 10 par.

Za pismene odgovore priložite znamko.

Gg. odvetnike, notarje in trgovce

opozarjamo, da dobijo zakon o nelojalni konkurenci v upravi »Jugoslovanac« — Cena Din 6.—.

Zakoni v knjižnicah:

Zakon o pobijanju nelojalne konkurence 6 Din. Zakon o javnih beležnikih (notarjih) 12 Din. Zakon o glavni kontroli 10 Din. Pravilnik o pomožnem osebu drž. prometnih ustanov 8 Din. Uprava »Jugoslovanac«, Gradišče 4.

Še danes

naročite Nikoprost za odvado kajenja, ki stane 76 Din. Avinal za odvado pijačevanja stane 220 Din. Priznanja na razpolago. Lindič, Ljubljana, Komenskega 36-a. 500

Nogavice, roka-vice, volna in bombaž 463

najceneje in v veliki izbiri pri **KARL PRELOG** Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Makulturni papir

po nizki ceni prodamo. Pošljamo tudi izven Ljubljane. Naročila sprejema in izvrši uprava »Jugoslovanac«, Ljubljana, Gradišče 4.

Razpis mesta šoferja-mehanika

Celjski mestni avtobus razpisuje mesto šoferja z večletno šofersko in mehaniško prakso. Prošnje z natančnim popisom dosedanje službe in vsemi potrebnimi dokumenti je vlagati do 15. februarja t. l. na »Avtobus mesta Celje«.

Kultura

Sabački glasnik o našem Nar. gledališču

Vsem nam je še v spominu, kako navdušeno so vedeli pripovedovati naši dramski igralci o svojih doživljajih po nekaterih srbskih mestih, ko so se minulo poletje vrnili s svoje turnee na Jugu. Izmed vseh krajev, kar so jih obiskali, pa so menda odnesli najlepše vtice iz Sabca in so seveda tudi sami Sabčanom zapustili najsvetlejši spomin. »Sabački glasnik«, list, ki izhaja v Sabcu dvakrat na teden, je pred meseci prinesel zelo lep, izčrpen, zgodovinsko skozinsko točen članek o našem Narodnem gledališču, dokaz, da Sabčan niso takoj po slovesu pozabili svojih gostov. Pred dnevi pa je isti list še enkrat posvetil celo prvo stran našemu gledališču, in sicer je prinesel vrsto kratkih razgovorov, ki jih je član njegove redakcije imel s člani naše Drame, ko je ob srečni priliki na svojem potovanju skozi Ljubljano utegnil obiskati naše gledališče. V toplih besedah se spominjajo Sabca Skrbinec, Lipah, Kralj, Mira Danilova, Polonca Juvanova, Šerlj-Medvedova, Vida Juvanova, Jan, Sancin. Te razgovore, med katerimi so objavljene tudi fotografije prof. Šesta, P. Juvana in M. Danilove, uvaja intervju (podpisan s šifro S.) z naslednjim člančkom:

»Dasi sem prišel v Ljubljano samo mimogrede, nisem opustil prilike, da bi se sešel z našimi letošnjimi gosti, ki so nas v času težke južne vročine obiskali in našemu mestu nudili svoje umetniške senzacije največje in najboljše vrste. Hotel sem jih videti že radi njihove umetnosti, radi njihove gostoljubnosti, predvsem pa zaradi bratskih čustev, ki so me vlekle bolj kakor vse. O, koliko radosti ob našem svidenju! Kakor da smo na Savi pri Mišarski adi. Nič nas ne

moti, da smo tako blizu njenega izvira. Povsod je enako, vse je eno, povsod je domovina! V dramskem gledališču v Ljubljani spomini ožive. V njegovih kuluarjih kraljuje slovensko razpoloženje. V umetniških razgovorih se omenjajo enako imena vseh naših gledaliških avtorjev. Tu se ne razlikuje Slovenec od Srba ali Hrvat. Enako se govori o Dušicu in Golarju, o Begoviću in o Cankarju. Uedinjenju jugoslovanske gledališke umetnosti stoji Ljubljana na čelu. Na odru prestolice nismo imeli niti enega slovenskega komada, medtem, ko je Narodno gledališče v Ljubljani nanizalo v svojem repertoarju že več del srbskih pisateljev. Mar niti evropske dimenzije kakoga Cankarja ne imponirajo najprezentativnejšemu državnemu gledališču v Jugoslaviji? Naravno, največje Slovensko gledališče nima na čelu samo največjega pesnika Slovenije, ampak navdušenega Jugoslavana, ki čuva plemenite težnje umetniškega ujedinjenja vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ta gospod je Oton Zupančič.

Pisanje »Sabačkega glasnika« je živ dokument, da je mislija, s katero so naši igralci poleti podvzeli turnejo na Jug — namreč: kulturno zbliziti Jugoslavo — vrgla semena na zdrava tla. »Sabačkemu glasniku« pa moramo biti za to pozornost hvaležni.

Knjige Kmetijske Matice

Izmed številnih družb, ki si vneto prizadevajo, razširiti slovensko knjigo med ljudstvo, je gotovo ena najbolj simpatičnih Kmetijska Matica. Saj je njen namen, v knjigi in prosveti gojiti in dvigati življenje tistega človeka, na čigar ramenih in dlaneh živi in raste vsa naša kultura — življenje našega kmeta. V ponos nam je, da je knjiga po naših kmetičkih domovih tako reden gost — to dejstvo je eno najtehtnejših znamenj, da je kulturno življenje našega naroda v resnici intenzivno ne sa-

mo v gospodskih, takozvanih »kulturnih« krogih, temveč da se cirkulacija duhovnih dobrin živahno vrši tudi po vaseh in blizu zemlje. In delo Kmetijske Matice je v tem pogledu vse-kakor odličnega pomena.

Za letošnje leto je izdala štiri knjige: Veliki koledar; Tone Gaspari: Cesta, povest; dr. Cermelj: Ljudska astronomija; Zalaznik: Dvig uboge gmajne.

Koledar Kmetijske Matice je gotovo ena najboljših naših rednih koledarskih zabavno-poučnih publikacij. Letošnji prinaša poleg literarnih prispevkov Gustava Strniše in Ivana Albrehta celo vrsto zelo zanimivih člankov, izmed katerih je pač najbolj praktičnega pomena razprava dr. Franceta Spiller-Muysa: Pregled novejših kmetijske zakonodaje, v katerem bo čitatelj našel vse, kar naj ve o naši zakonodaji glede splošnega kmetijstva, vinarstva, ribarstva, gozdarstva in sadjarstva, živinoreje in veterinarstva, mlekarstva, sirarstva, lovstva, ribarstva, gozdarstva itd. Mimo ostalega gradiva naj vzamemo v misel samo še članek M. Kovačiča. Sokolstvo na kmetih, Politični pregled in pa zanimivo kramljanje primarija dr. Fr. Derganca o novih in starih čarovnikih Začarani svet. Za kmetovalca je ta koledar prav priročna knjiga za vsak dan.

Toneta Gaspari povest Cesta je lepa ljudska povest o mladim človeku, ki mu je oče pognal dom in mater spravil navsezgodaj v grob, tako da je cesta postala njegov dom. V živih podobah in klenem jeziku pripoveduje pisatelj njegovo nenavadno življensko pot od zavrženega neboljčena v latinske šole in potem na Dunaj in na fronto in njegov tragični konec: za časa prevrata ga ubije uporna množica iz vasi, kateri hoče oduhuha in vojnega dobičkarja Obada, ki se je tudi domanjegovega očeta polastil, iztrgati iz rok. Pisatelj nam z živo romantiko riše ljubezen študenta in

brezdomca do hčere grajskega gozdarja in njegovo poznejšo nevero do nje, ko se je na Dunaju zagledal v lepo plemenitaško Frideriko. Povest je vsa živa zanimivih figur iz našega kmečkega življenja in iz visokih fevdalnih krogov in je čitatelje gotovo osvojila.

Tema dvema knjigama sledita oba znanstvena spisa. Cermeljeva Ljudska astronomija je svojevrstno delo, kakršnega naše slovnstvo doslej še ni premoglo in ki bo še zlasti prišlo prav kmečkim hišam — saj se mora kmet v svojem konkretnem življenju veliko več ozirati v nebo kakor pa, recimo, mestni človek. — Zalaznikov Dvig uboge gmajne je lepa, toplo pisana zgodovinska podoba razvoja in borbe našega kmeta za svobodo in pravico.

Za prihodnje leto je Kmetijska Matica znižala letno naročnino na 20 Din.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 3. februarja: »Sveti plamen«, gostuje ljubljanska drama v Celju. Izven.

Sreda, 4. februarja: »Glavni dobitke«, Red D.

Opera.

Torek, 3. februarja: Zaprt.

Sreda, 4. februarja: »Bohem«, Red A.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Torek, 3. februarja. Zaprt.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

Torek, 3. februarja ob 20. uri: »Sveti plamen«. Gostovanje ljubljanskega Narodnega gledališča.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

V No 9/12 259a—2—1

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podstavi člen 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910 in njegovim prememb. odnosno dopolnitev, za prevzem 1.) dobave lomljenega in deponiranja drobljenega kamna (gramoza) v bano-vinskem kamnolomu v Gornji Bistrici pri Slov. Bistrici, 2. prevoza iz kamnoloma do žel. postaje Slov. Bistrica mesto,

I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 19. februarja ob enajstih

pri županstvu mestne občine v Slovenski Bistrici. Istotam se dobivajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in pogoji, kakor tudi pri odseku 1 tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg 1/I.

Za vsak posel, naveden sub 1. in 2., je predložiti posebno ponudbo v obliki popusta na enotno ceno za 1 m³.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

dne 27. januarja 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Kps 735/30-4 268

V imenu Nj. Vel. Kralja!

Okrajno sodišče Laško, odd. III., je o obtožbi vršilca dolžnosti državnega tožilca Langerholca kakor javnega obtožitelja zoper Naglič Franca radi prestopka po čl. 6. zakona o pobijanju draginje življenskih potrebščin in brezvestne spekulacije danes razpravljalo v navzočnosti obdolženca Nagliča Franca in je po predlogu javnega obtožitelja na kaznovanje razsodilo tako:

Obdolženec Naglič Franc, roj. 1. decembra 1890 v Oplotnici, istotja pristojen, oženjen, kovač v Novi Cerklji, sin Antona in Terezije, roj. Založnik, je kriv, da ni imel dne 22. decembra 1930 v Laškem ob priliki sejma kot sejmar-prodajalec življenskih potrebščin, in sicer železnih izdelkov, vidno označenih cen.

S tem je zagrešil prestopke po čl. 6. zak. o pobijanju draginje življ. potrebščin in brezvestne spekulacije in se obsoja po čl. cit. zakona na 12 ur zapora in na 100 Din denarne kazni, ki se ob neizterljivosti izpremeni v nadaljnjo kazen 48 ur zapora, in po § 389a k. p. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni.

Okrajno sodišče v Laškem, odd. III., dne 16. januarja 1931.

*

Razpis.

Odda se mesto služitelja pri okrajnem sodišču v Celju; prav tako se oddajo vsa mesta služiteljev ali jetničarjev-služiteljev, ki bi se izpraznila tekom razpisa ali pa zaradi njega.

Pravilno kolkovane in opremljene prošnje, ki morajo biti svojerodno spisane, naj se vložijo do najkasneje

22. februarja 1931

pri podpisnem predsedništvu. Prosilci, ki so že v državni službi, morajo vložiti prošnjo po službeni poti. Prosilci, ki še niso v državni službi, se opozarjajo na čl. 12. uradniškega zakona, ki določa, kako morajo biti prošnje sestavljene in s katerimi prilogami opremljene.

Vojni invalidi se opozarjajo na invalidski zakon z dne 4. julija 1929 objavljen v Uradnem listu z dne 5. avgusta 1929 pod št. 326.

Ker se oddajo tudi mesta, ki se izpraznijo tekom razpisa ali po preostitvi, naj navedejo prosilci izrečno vsa mesta, za katera prosijo, ako bi se izpraznila.

Predsedništvo okrajnega sodišča v Celju, dne 30. januarja 1931.

*

C 57/31—1. 245

Oklic.

Tožeča stranka nedl. Fritz Veronika, ki jo zastopa Fritz Franc, tesarški mojster v Petanjcih je vložila proti toženi stranki Kuzma Stefanu, poljskemu delavcu v Tropovcih, sedaj neznanega bivališča, radi ugotovitve očetovstva in plačila preživnin k opr. št. C 57/31 tožbo.

Narok za ustno razpravo se je določil na 5. marca 1931. ob desetih pred tem sodiščem v izbi št. 23 razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja gosp. Gider Janez, posestnik in župan v Tropovcih, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, odd. II., dne 24. januarja 1931.

*

T 64/30—3. 249

Amortizacija.

Na prošnjo Rebec Antona, posestnika na Unen št. 14, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil, ter se njih imejitelj poziva, da uveljavi tekom šestih mesecev, počenši od dneva razglasa, svoje pravice, sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: Hranilna knjižica Kmetijske posojilnice Ljubljanske okolice v Ljubljani, glaseča se na ime Rebec Anton, z vlogo 1235-70 Din, št. 26032.

Deželno sodišče v Ljubljani odd. V., dne 8. januarja 1931.

*

T 69/30—3. 248

Amortizacija.

Na prošnjo Kaukler Ivan-a, posestnika v Hošnici št. 37, p. Laporje, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil, ter se njih imejitelj poziva, da uveljavi tekom šestih mesecev, počenši od dneva razglasa, svoje pravice, sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: Hranilna knjižica prvega delavskega konzum-

nega društva, r. z. z. o. z. v Ljubljani, št. 733, glaseča se na ime Kaukler Ivan, z vlogo Din 1492-01.

Deželno sodišče v Ljubljani odd. V., dne 8. januarja 1931.

*

E 2630/30-7 262

Dražbeni oklic.

Dne 14. februarja ob trinajstih se prodajo na Borlu štev. 13 po javni dražbi sledeči predmeti: 1 zofa, 1 klavir, 1 pianino, 1 slika (Holofern z Judito), 1 miza s 4 stoli, 1 miza 1 omara, 4 svinje, 4 omare s knjigami, 1 pisalna miza, 4 mize, 1 sal. garnitura s 3 stoli in mizo, 1 okrogla miza z 8 stoli, 1 omara, 3 male omare, 1 sod vina za 65 hl ter 2 soda vina po 25 hl.

K draženju se bo začelo pozivati šele pol ure po zgoraj navedeni uri; medtem pa se lahko ti predmeti ogledajo.

Okrajno sodišče v Ptuj, odd. IV., dne 27. januarja 1931.

*

E 541/30-8 266

Dražbeni oklic.

Dne 24. februarja 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3 dražba ne premičnin: zemljska knjiga Lastnič, l. št. 154.

Cenilna vrednost: Din 78.266-80; vrednost pritikline: Din 1126-; najmanjši ponudek: Din 52.200-.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kozjem, dne 7. januarja 1931.

*

E 2769/30-10 267

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Savinjske posojilnice v Zalcu, r. z. z. o. z., bo dne 16. marca 1931 ob devetih

pri tem sodišču, v sobi št. 7 na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: k. o. Levec, vl. št. 111, hiša št. 25 z gospodarskimi poslopji 83.000 Din, zemljišča 128.195 Din 80 p, pritlikline 7217 Din; k. o. Pirešica, vl. št. 31, hiša št. 9 s hlevom 4500 Din, zemljišča 12.633 Din 80 p pritlikline 400 Din, skupaj 235.946 Din 60 par, manj dosmrtna preživitna pravica Antona Zagarja 15.000 Din, torej 220.946 Din 60 par. Najmanjši ponudek 195.851 dinarjev 94 par. Vadij 22.095 Din.

K nepremičnini zemljiške knjige k. o. Levec, vl. št. 111, spadajo sledeče pritlikline: mlada kobila, poljski voz, konjska oprema, dva pluga, brana, mlatilnica in drugo orodje v gori označeni skupni cenilni vrednosti, v zemljiški knjigi k. o. Pirešica, vl. št. 31, pa ena stiskalnica v istotako zgoraj označeni cenilni vrednosti.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III., dne 2. januarja 1931.

*

Razglasi raznih uradov in oblastev

No. 14.027/1—30.

Razglas

Glasom obsodbe z dne 24. novembra 1930., K. z. p. VI 2745/30 okrajnega sodišča v Mariboru ne sme za dobo od 2. februarja 1931. do 2. februarja 1933. zahajati v kršne Petek Blaž, rojen 1. februarja 1908., pos. sin v Cvetkovcih, srez ptujski.

Načelstvo sreza ptujkega, Ptuj, dne 23. januarja 1931.

*

Štev. R U 385/21—35.

Razglas o razgrnitvi načrta

o nadrobni delitvi skupnega sveta, ki je last posestnikov iz Gorenje Orehovice in Hrastja. Načrt o nadrobni delitvi skupnega sveta, ki je vpisan pod vl. št. 338 v katastrski občini Gorenja Orehovica, sodni okraj novomeški, bo a podstavi § 96 zakona z dne 26. oktobra 1887, dež. zak. št. 2/1888, od dne 6. februarja 1931 do vstetega dne 19. februarja 1931. v občinskem uradu v Orehoviči razgrnjen na vpogled vsem udeležencem.

Obmejitev načrta s kolci na mestu samem se je že izvršila.

Načrt se bo pojasnjeval dne 10. februarja 1931 v času od 8. do 9. ure v občinskem uradu v Orehoviči.

To se daje splošno na znanje s pozivom, da morejo neposredno, kakor tudi posredno udeležene stranke svoje ugovore zoper ta načrt v 30 dneh od prvega dneva razgrnitve dalje, t. j. od dne 6. februarja 1931 do dne 7. marca 1931, pri podpisnem komisarju za agrarne operacije v Ljubljani vložiti pismeno ali dati ustno na zapisnik.

Komisar za agrarne operacije, V Ljubljani, dne 26. januarja 1931.

Razne objave

260

Hranilni in posojilni konzorcij

kreditna zadruga državnih uslužbencev s sedežem v Ljubljani

naznanja vsem svojim članom, da se bo vršil v soboto 21. februarja 1931 ob 19. uri v zadrugi pisarni na Aleksandrovi c. 5/1 v Ljubljani

56. redni občni zbor

z nastopnim zborovalnim redom:

1. Poročilo o poslovanju in računskem sklepu za upravno leto 1930.
2. Poročilo nadzorstvenega odbora.
3. Določitev, odobrenja in sklepanja v smislu člena 42. pravil, odnosno členov IV., V. in VI. pravilnika.
4. Volitve.
5. Slučajni predlogi.

Pripomba: V slučaju nesklepnosti se bo vršil pol ure pozneje istotam za rešitev istega dnevnega reda nov občni zbor, ki bo sklepčen brez ozira na število prisotnih zadržnikov. Letni račun leži v konzorcijski pisarni, Aleksandrova cesta 5/1, dnevno od 15. do 17. ure na vpogled.

Za upravni odbor:

Rostan Ivan l. r.

Podgornik Ivan l. r.

*

265

Objava.

Izgubil sem odpustnico ljudske šole v Trebelnem iz l. 1911 na ime: Zajc Franc, rodno iz Dol. Lokvic, obč. Mokronog, ter jo proglašam za neveljavno.

Zajc Franc, s. r.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.)

Naslonil sem se na mizo in se pogovarjal z Valentinom Laherjem, ki je hladno in premišljeno motril dekleta. Poleg njega je sedela blondinka, toda on se ni mnogo zmenil za njo. Ko sem se naslonil na mizni rob, sem začutil v žepu svojega suknjice nekaj trdega. Bila je tam notri ura Henrika Wesslinga, ki sem jo imel izročiti njegovi ženi. On je bil eden izmed zadnjih, ki so padli. Kako daleč je že od tega.

Jupp je vjel najbolj debelo dekle. Plesal je kot vprašaj. Njegove velike plavute so ležale široko na dekletovem hrbtu in igrale klavir. Z mokrimi ustmi se mu je smejala v obraz, on je pa postajal vedno veselejši. Končno se je začel vrteti z njo proti vratom, ki so vodila na dvorišče. Naenkrat sta bila zunaj.

Par minut pozneje sem šel ven in hotel polskati najbližji kotic, toda tam je stal že neki poteči se podčastnik z neko deklino. Opočel sem se na vrt in hotel ravno začeti, tedaj je nekaj za menoj močno počilo. Obrnil sem se in videl, da se je Jupp valjal s tisto debelo po tleh. Zadelo sta v neko vrtno mizo. Debela je zapiskala, ko me je zagledala in mi pokazala jezik. Jupp je pihal. Hitro sem zginil za bližnji grm in stopil nekomu na roko — prekleta noč. —

»Vol, ali ne znaš hoditi?« je rjovel neki bas.

»Ali sem mogel vedeti, da ležiš ti glista tu?« sem

7

odvrnil in našel naposled neki miren kot.

Albert je prišel in se postavil poleg mene. Mesec je sijal.

»Človek, Ernest, kaj?« je dejal Albert.

Prikimal sem. Še nekaj sva strmela v mesec. Drevsa, noč, teman svet, miren svet, rešen, rešen. Tu tako mirno stati, namesto trohneti v zemlji — ali more biti še kaj več?

»Samo, da je minilo, Albert, kaj?«

»Prekleta da. Ernest —«

Za nama je škripalo in pokalo. Dekleta za grmovji so zdihovala visoko in potem tiho. Noč je bila podobna viharju, mrzličavo napolnjena s prodirajočim življenjem, ki se je hlastno vžigalo.

V jarku je nekdo hropel. Odgovarjalo mu je pridušeno smejanje. Kako blizu je vse skupaj, včeraj in danes, smrt in življenje.

Tjaden je prišel iz temnega vrta. Ves je bil od potu oblit, obraz mu je svetel. »Otroci, zdaj vsaj zopet vemo, da živimo,« je dejal in zapenjal suknjico.

Šli smo okrog hiše in naleteli na Willy Homeyerja. Na neki njivi je z listja zažgal velik ogenj in vrgel vanj nekaj polnih pesti ugrabljenega krompirja. Potem je sedel sam pri ognju mirno in sanjajoče, ter čakal, da bo krompir pečen. Poleg njega je ležalo nekaj ameriških koteletov iz konzerv. Miglajoči ogenj je metal bakrene reflekse na njegove rdeče lase. Iz travnikov spodaj je ustajala megla. Zvezde so bliščale. Sedli smo poleg njega in pobrali krompir iz žerjave. Lupine so bile črno spečene, toda vsebina je bila zlato-rmena in je dišala. Z obema rokama smo zagrabil kotelete in smo žagali na njih, kot na ustni harmoniki. Zraven smo pili žganje iz naših aluminijastih čaš.

Kako nam je dišal krompir! Ali se vrti svet? Kje smo? Ali ne sedimo zopet, kot smo sedeli otrok na njivi, iz katere močno dišeče zemlje smo ves dan izkopavali krompir. Za nami rdečelična dekleta v modrih, izpranih krilih in s košarami? Vi od otrok zažgani ognji za krompir! Bel dim se je vlekel čez polja, ognji so prasketali, drugače je bilo tiho. Krompir je bil poslednji sadež, vse drugo je bilo požeto in pospravljeno — samo še zemlja, jasen zrak, grenak, bel, ljubljani dim, zadnja jesen. Grenki dim, grenak vonj jeseni, od otrok zapaljeni ognji za krompir — hlad veje, veje in izveje; obrazi tovarišev, mi smo na potu, vojska je končana, vse se čudovito razstopi — zopet ognji za krompir, zopet jesen, zopet življenje.

»Človek, Willy, Willy —«

»Kakšna reč, kaj?« je vprašal in pogledal. Roki je imel polni krompirja in mesa.

Oh, oven, jaz sem mislil čisto nekaj drugega.

Ogenj je izgorel. Willy si je obrisal roki ob hlače in zapri svoj nož. Na vasi so lajali psi. Drugače je bilo vse tiho. Nobene granate več. Nobenega ropotanja municijskih kolon. Niti ne previdnega škripanja sanitetnih avtomobilov. Noč, v kateri bo umrlo veliko manj ljudi, kot jih je umrlo v eni sami noči zadnjih štirih letih.

Šli smo nazaj v krčmo. Toda tam je že postalo bolj mirno. Valentin si je slekel suknjico in napravil nekaj stoj na rokah. Dekleta so mu ploskala, toda Valentin ni bil vesel. Nevoljen je dejal Kosolu: »Nekdaj sem bil dober artist, to tukaj pa ne zadostuje niti za semem. Vse mi je ušlo iz kosti. Valentin na drogu, to je bila preje brilantna točka programa! Zdaj sem revmatičen —«

Predvideni novi francoski poslanik v Berlinu M. de Fontaney, dosedaj akreditiran na rimskem dvoru.

Dežela brez poslov.

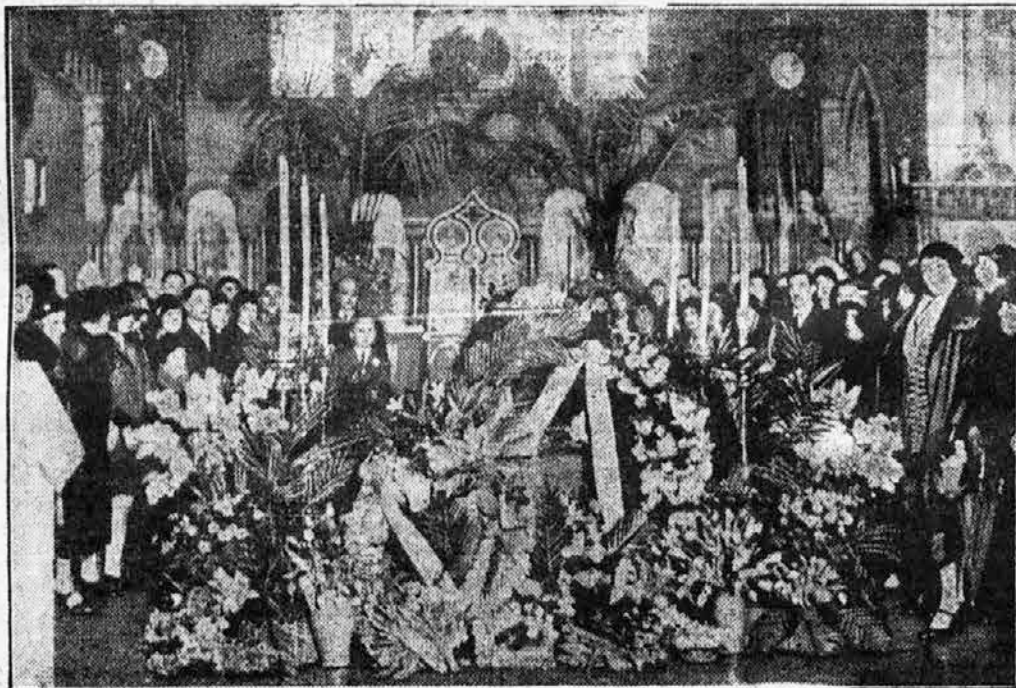
Pomislite — dežela brez poslov — ali si je mogoče to predstavljati? In dežela je cel del sveta, kjer nihče ne opravlja poselskega dela! Ta dežela je Avstralija. Tam živi na 7 milijonih kvadratnih kilometrih okoli 6 milijonov ljudi, od teh pa je le kakih 100.000 domačinov, ki so zaposleni v vseh mogočih poklicih, samo posla ni nobenega med njimi.

Pet šestin vsega prebivalstva so Evropejci, večinoma Angleži in Nemci, ki pa so vsi navedeni opravljati svoja dela sami. Tu ni nobene razlike med ljudmi: ministri, državni tajniki, mali uradniki in delavci, vsi so enaki. Njihove žene in hčere gospodinjijo in opravljajo vsa domača dela. One perejo, kuhajo, nosijo jedi na mizo in pomivajo posodo. Včasih pomagajo ženskam pri delu tudi moški, kajti v Avstraliji se nihče ne čudi, če se mož v kuhinji prav tako dobro spozna kakor žena. Vzrok temu je morebiti ta, da so ženske v Avstraliji silno dobre gospodinjice. Zaradi bremen, ki jih nalaga gospodinjstvo, so pa ženske v Avstraliji za duševno življenje kaj malo dovzetne. Gospodinjstvo v Avstraliji stavlja žene pred mnogo težje naloge kakor ženske v Evropi, kar je zopet posledica podnebja in gospodarskih razmer. Edina zabava, ki jo imajo ženske v Avstraliji, so sestanki z drugimi ženskami, kjer govorijo samo o kuhinji, o domu in o otrocih.

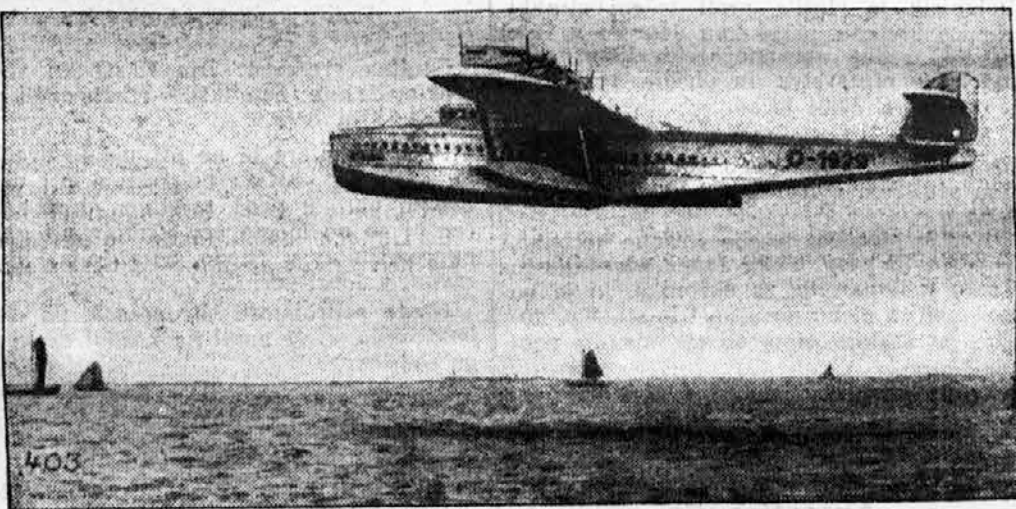
V Avstraliji živi tudi okoli 50.000 Kitajcev, Mongolov in Malajcev, pa tudi med temi ne pade nikomur v glavo, da bi šel služiti. Možje pridelujejo sladkor, love želve in biserne školjke ali pa love ostrige. Za noben denar na svetu pa ne gre Malajka pospravljati evropskega stanovanja, t. j. ona ne gre za posla. Zato pa morajo biti Evropejke v svojih domovih gospodinjice in dekleta hkrati.

Mnogo žensk v Avstraliji se sicer zaradi teh razmer pritožuje, toda vse to nič ne pomaga. Koncem koncev se morajo udajati v svojo usodo.

Poleg »kamena modrosti« so poznali alkimisti v srednjem veku tudi še »jesih modrosti«, potem »deviško olje« in »vodico življenja«, s katero se je dala vsaka mrtva stvar zopet oživit. Alkimijo pa so imenovali tudi kovinarsko umetnost, ker so znali baje z zgoraj omenjenimi sredstvi spreminjati »boku« (t. j. manj elatne) kovine v zlato in srebro. V Italiji imajo ohranjeno knjigo iz srednjega veka, kjer je napisanih nad 5000 paragrafov, kako se kovine izpreminjajo v druge. Vsebinske te knjige je za nas naravnost smešna — toda kdo ve, kako se bodo mogoče čez kakih par sto let takratni učenjaki smejali našim znanstvenim knjigam?

Plesalka Ana Pavlova na mrtvaškem odru v Londonu. Truplo leži na odru v pravoslavni cerkvi v Londonu.

Letalo »Do X« leti preko oceana.

Veliko letalo »Do X« je zopet temeljito popravljeno in je nastopilo svoj let preko morja. Slika nam kaže letalo pri letu za preizkušnjo.

Težka avtomobilska nesreča pri Vratislavi.

Blizu Vratislave (Breslau) se je prevrnil neki avtomobil iz Berlina v cestni jarek. Dva moža in dve ženski so umrli na licu mesta, šofer pa je težko ranjen.

Kaj govorijo naše roke?

Angleški zdravnik dr. Scanlan piše v nekem strokovnem listu o važnosti človeške roke za zdravniško preiskavo bolnikov in pravi:

»Nobena zdravniška preiskava ni popolna brez temeljite preiskave človeške roke. Naša roka je tisti del telesa, ki je najbolj izpostavljen nevarnostim, ki nam prete od zunaj. Za preiskavo rok ima zdravnik ravno toliko zelo občutljivih aparatov na razpolago kakor za vsak drug del telesa. Nohte n. pr. lahko osvetlimo od znotraj in posamezne dele lahko tako povečamo, da vidimo krvna telesa. Tudi rokavice nam povedo mnogo, kajti ravno rokavice nam čisto odkrivajo to, kar bi nam njihov lastnik rad zakril. Človek n. pr. kadci cigareto za cigareto, nosi vedno rokavice, da prepreči, da ne bi prsti, ki drže cigareto, preveč orumeneli in ga izdajali že od daleč kot strastnega kadilca. Ženske zopet kade radi iz dolgih ustnikov iz istega vzroka. Dostikrat zadostuje le en sam pogled na roko, pa že veš, na čem je človek bolan. Protin ali revmatizem se pozna že na rokah. Tudi mnogo kožnih bolezni se da na rokah ugotoviti. Krč zaradi preobilega pisanja, posebne oblike prstov, ki jih dobe tipkarji in tipkarice in igralci na klavir — vse to izdaja stan, ki mu bolnik pripada. Če se roka nalahko trese, potem sklepamo lahko po vsej pravici na precejšnje uživanje alkoholnih pijač; roke se pa tresejo nekaterim tudi zaradi poškodb možganov in tudi živčno bolnim.

Zdravje in bolezen, upanja in razočaranja, sreča in trpljenje — vse odseva iz oblik in iz črt na roki in vse to nam odpira precej globok pogled v duševno življenje zdravih in bolnih ljudi. Stisk roke govori svoj poseben, toda razločen jezik, in vseeno je, ali stisneš roko krepko ali mehko in zaspano, toplo ali hladno, suho ali mokro — notranje življenje se ne zataji.

Prekratka postelja

V neki občini na Holandskem je bilo nedavno izpraznjeno mesto občinske učiteljice. Izpraznjeno službeno mesto so torej po vseh pravilih in po vseh določilih zakona razpisali in prošnje so začele polagoma prihajati dan na dan do konca določenega roka. Ko so nato gospodje občinski odborniki prošnje pregledali, so določili tri prošilke, naj se javijo na poskusni pouk, kakor je to določeno na Holandskem. Šolski vodja in gospodje odborniki so se po preizkušnji odločili, da oddajo službo učiteljici, ki je bila po njihovem mnenju najboljša. Šolski vodja je takoj nato priporočil novo sprejeti učiteljici, naj si dobi stanovanje in hrano pri nekem domačinu, ki je bil v občini zelo vpliven. Učiteljica je res odšla k tistemu človeku in vse ji je bilo prav. Toda preden sta se dogovorila glede cene, je opazil vplivni gospod, da je učiteljica zelo visoke in krepke postave, višja celo, kakor pa je bila za njo namenjena postelja dolga! Ker pa mož druge, daljše postelje ni imel, je začel premišljevat, kako bi se izvele iz zagate in da bi vendar-le sobo s hrano vred oddal, ne da bi moral kupiti novo, primerno dolgo posteljo za drag denar. »Hm,« si je mislil, »zakaj pa sem vpliven mož? Ali bi bil župan danes župan, če bi mene in moje podpore ne bilo?« Odšel je torej k županu in mu je potožil svoje bolečine zaradi postelje s pripombo, če ne bi bilo mogoče imenovati za učiteljico neko drugo prošilko, ki je sicer manj znala, bila pa je zato bolj drobna in majhne postave, tako da ne bi bilo treba zaradi nje vplivnemu možu nabaviti nove postelje za drag denar. Župan je moža razumel in ker je tudi on hotel še ostati župan, je prošnji vplivnega moža ugodil in službo je dobila majhna učiteljica!

To stori prekratka postelja...